

అహ్లాచియ్య వార్తలు

సయ్యద్ హజ్రత్ అమీరుల్ మోమినీన్ అయ్యదహల్లాహ్ తాలా బిన్ ద్రిహిల్ అజ్జీఫ్, అల్లాహ్ తాలా దయతో క్షేమంగా యున్నారు. (ఆల్ హందులిల్లాహ్)

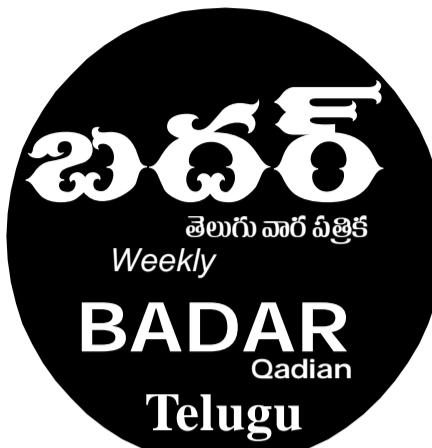
జమాత్ సభ్యులు మజూరె అస్వర్ గారి ఆయురారోగ్యముల కొరకు, ఉన్నత అశయ సాధనాల కొరకు, వారి ప్రశ్నేక రక్షణ కొరకు దుఱలు చేయగలరు. అల్లాహ్ తాలా మజూర్ ను అనుక్షణం రక్షించుచూ దైవదూతలతో సహాయ, సహకారములు అందించుగాక! (అమీన్).

اللَّهُمَّ آتِ إِلَامَةً مَبْرُوحَ الْفُلْدَسِ
وَبَارِكْ لَنَافِي عُمْرٍ وَأَمْرَةً.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
نَحْمَدُهُ وَنُصَلِّی عَلَیْ رَسُولِهِ الْکَرِیمِ
وَلَقَدْ نَصَرَ کُمَالَ اللَّهِ بِیْدِیْرِ وَأَنْشَمَ أَذْلَلَ (آلے ۱۲۴)

సంపాదకులు:

సయ్యద్ రసూల్
నియాజ్
ఉపరంపాదకులు:
ముహమ్మద్
అక్బర్

www.akhbarbadrqadian.in

20 ఆగష్టు 2020, 29 జులై హజ్ 1441, హి.ఖ 20 జహార్ 1399, హి.ఖ.

పవిత్ర ఖుర్జాన్

బోధనలు

يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُكُلُّوا أَمْوَالَكُمْ

بَيْنَكُمْ إِنَّهَا طَالِبٌ لَا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً تَعْنَ

تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ

اللَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا (النَّاسٌ ۝ ۳۰)

సంపుటి

5

సంచిక

34

వార్షిక చందా

500/-రూ॥

ఒకవేళ ఈ సేవకుడు మసీహ్ మౌవూద్ కానిచో మీరందరు మసీహ్ మౌవూద్ ను ఆకాశం నుండి ద్రించి చూపగలరు. మీరు సత్యవంతుల కుమారులే అయినచో మన్జిదీలో కూర్చోని ఆవేధన చెందుతు రోధించండి. తద్వారా ఈసా ఇబ్రైమి మరియం దైవదూతల భుజములపై చేతులుపెట్టి ఆకాశం నుండి దిగివచ్చును గాకా! . మరియు మీరు సత్యవంతులగుదురు గాకా! .

ఉపదేశము: హజ్రత్ మసీహ్ మౌవూద్ అలైహిస్సులాం

ఏవరైతే నన్ను మసీహ్ మౌవూద్ గా స్వీకరించారో మరి ఏవరైతే నన్ను తిరస్కరించారో వీరిరంపురిలో సామియులు, అనుబంధ అదృష్టవంతులని ఏవరిని అందురు? గుర్తుంచుకొనవలసినది ఏమనగా; సంపూర్ణముగా వెలుగులోనికి వచ్చిన విషయం ఇది. ఏవరైతే ఈ సేవకున్ని మసీహ్ మౌవూద్ గా స్వీకరిస్తారో వారు అన్ని రకాల ఆపథల నుండి రక్షించబడుతారు, నిరపరాదుల నబడుతారు. మరియు ఎన్నో రకాల పుణ్యాలకు, ఘలాలకు, విశ్వాస పటిష్టతకు వారు అర్పులగుదురు.

ప్రథమముగా వారు తమ సోదరునిపై సద్భావమును కల్గియుండిరి. అంతేగాకా తమ సోదరున్ని మోసకారుడని గాని లేదా అన్త్యపరుడని గాని భావించలేదు. మరియు వారి హృదయములో అతనిని గూర్చి ఎలాంటి అనుమానములకు చోటు ఇవ్వలేదు. ఈ కారణంగానే ఒక సోదరునిపై సద్భావమును కల్గిన వారికి లభించే పుణ్యఘలముకు వారు అర్పులగుదురు.

ద్వితియముగా వారు సత్యమును స్వీకరించు నమయంలో హేళనచేయు వారు ఎవరి హేళనకు వారు భయపడలేదు. అంతేగాక వారి మనోవాంఘలు వారిపై ఆధిక్యతను పొందలేక పోయాయి. మరియు వారు సన్మానమును గుర్తించి ఒక దైవ సందేశకుని సందేశమును స్వీకరించిరి. మరియు ఎలాంటి ఆటంకములకు కూడ భయపడలేదు. ఈ కారణంగానే వారు పుణ్యఘలములకు అర్పులేరి.

తృతియముగా వారు భవిష్యవాణి ప్రకారముగా విశ్వసించినందున వేచియున్నవారిలో ఏదో ఒకరోజు కల్గే చెడు ఆలోచనల నుండి మరియు ఆ ఆలోచనల వలన చివరికి విశ్వాసాన్నే కోల్పోయే స్థితినుండి వారు విముక్తి పొందారు. అంతేగాకా ఆ పుణ్యాత్ములు పైన పేర్కొనబడిన అపదల నుండి విముక్తి పొందడముగాకా దేవుని నిదర్శనము, అతని ప్రవక్త భఖిష్యవాణిని తమ జీవితంలో పూర్తిఅవడాన్ని చూసి వారి విశ్వాసంలో చాలావ్యాధి చెందారు. అంతేగాకుండ వారి విశ్వాసము ఒక విజ్ఞాన రూపాన్ని దాల్చినది. భఖిష్యవాణి పట్ల వారి హృదయములో తలెత్తె మరియు భఖిష్యవాణి పూర్తియైన తదుపరి తలెత్తని ఆశ్చర్యములన్నింటి నుండి వారు స్వేచ్ఛను పొందారు.

చతుర్థముగా వారు దేవుడు పంపిన భక్తుడిని విశ్వసించి కర్మలలో కేవలం ధిక్కరించడం, అన్త్యమాడడం తప్ప మరొకటి తెలియని అవిశ్వాసుల కొరకు సిద్ధపర్చిన దైవ ఆగ్రహం నుండి, కలిసత్యం నుండి వారు తప్పించుకొన్నారు.

పంచమముగా వారు సత్పుర్మలకు, ఇతరులపై సద్భావమును కల్గిన వారికి లభించే

పుణ్యఘలాలను, అదృష్టములను పొందుదురు.

ఇన్నా అల్లాహ్ ఈ ప్రయోజనాలన్ని ఏవరైతే నన్ను స్వీకరించిరో ఆ అదృష్టవంతు లందరికి దైవా నుగ్రహముతో తప్పక లభించును. కాని ఏవరైతే స్వీకరించరో వారు ఈ ప్రయోజనాలన్నింటి పొందలేదు. అంతేగాకా స్వీకరించినచో ధర్మమునకు నష్టము వాటిల్లునే వారి భయం కూడ వ్యాదిషైనదే. ధర్మమునకు నష్టము వివిధముగా వాటిల్లునేది నాకు అర్దం కావడం లేదు. ఒకవేళ నేను ఇస్లాం విద్యకు భిన్నమైన ఆధేశాలు ఇచ్చినచో లేదా నూతన విధానాలపై బలవంతముగా ఆచరింపజేసినచో నష్టము వాటిల్లును. ఉదా॥ ఏదేని నిషేధితాన్ని శాస్త్రియమని, శాస్త్రియాన్ని నిషేధితమని ప్రకటించినచో లేదా విముక్తిని కల్పించే విశ్వాస సూత్రాలలో ఏవైన మార్పులు చేసినచో, లేదా నమాజ్, రోజ్, జకాత్, హజ్ వంటి ఇస్లామియ చట్టంలో ఏవైన వృద్ధిచేసిన, తగ్గించినచో అనగా 5 పర్యాయముల నమాజ్లకు పొందినచో, లేదా 2 పర్యాయములకే తగ్గించినచో, 1 మాసపు ఉపవాస దీక్షలను 2 మాసాలకు పెంచినచో లేదా అంతకన్న తగ్గించినచో ఖచ్చితంగా నష్టము వాటిల్లును. అంతేగాకా ఇది సాస్తికము, అధర్మము కూడ. కాని ఈ సేవకుడు అన్ని స్థితులలోను పదే పదే ఈవిషయమును వల్లించుచున్నాడు; ఓ సోదరులారా! నేను ఎలాంటి నూతన ధర్మమును, నూతన విద్యను తీసుక రాలేదు. నేను కూడ మీ నమాజపు వ్యక్తినే, మీలే ఒక మసల్యానుడిని. మన ముస్లింలందరికి ఖుర్జాన్ గ్రంథము తప్ప మరో ఆచరణాత్మకమైన, ఇతరులను ఆచరింపజేయు గ్రంథము లేదు. మనము అనుసరించడానికి లేదా ఇతరులను అనుసరింప జేయడానికి గౌరవనీయతైన భాతముల్ ముర్జీలీన్, అహ్మద్-ఎ-అరబి సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తప్ప మనకు మరో మార్గ దర్శకుడు, విశ్వాసభరితుడు లేదు. అట్టి సందర్భమున ఒక ధార్మికునికి నా ఈ ప్రకటిషైన ఏదైతే దైవ వాణి ఆధారంగా చేయబడినదో విశ్వసించడంలో భయం ఏందుకు. అనుకోని సందర్భాలలో ఒకవేళ నా ఈ ఆధ్యాత్మిక స్వప్నంలు, దైవ వాణిలు సరైనవి కానిచో, మరియు ఏ ఆదేశం నాకు లభించుచున్నదో దానిని అర్దం చేసుకోవడంలో పొరపాటు జరిగినచో అందులో మ

జూమా ప్రీసంగము

గత జూమాలో తెల్పినట్లుగా బనూ ఖురైజ చేసిన ద్రోహానికి శిక్ష విధించాలని అహోజాబ్ యుద్దం తరువాత అల్లాహ్ తాలా ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లంను ఆదేశించాడు. ఆ క్రమంలోనే వారి కోటలను కట్టడి చేయడం జరిగింది. చివరికి వారు అనగా బనూ ఖురైజ తెగవారు యుద్దానికి స్వస్తి చేపి హజుత్ సాఫ్ రజితో తీర్పును చెప్పించుకొనుటకు నుముఖతను తెల్పినారు. వారి కోరిక మేరకు హజుత్ సాఫ్ రజి తీర్పునిచ్చాడు.

అహోజాబ్ యుద్దం కొనసాగిన ఇరవై రోజుల తరువాత ముసల్యానులు తృప్తిగా శ్యాస తీసుకోవడం ప్రారంభించారు. కాని బనూ ఖురైజ తెగను కూడ శిక్షించవలసి యున్నది. ఎందుకనగా వారు చేసిన ద్రోహం మరిచిపోవునంత సామాన్యమైనది కాదు. రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం అహోజాబ్ యుద్దం నుండి తిరిగి వస్తునే తమ అనుచరులకు “మీరు మీ ఇళ్ళలో విక్రాంతి తీసుకోకండి, సాయంత్రం కన్న ముందే మనం బనూ ఖురైజ కోటలను చుట్టు ముట్టాలి” అని ఆదేశాలిచ్చారు.

సాఫ్ రజి బనూ ఖురైజ కోటల వద్దకు చేరుకునే సరికి ఒకవైపు బనూ ఖురైజ తెగవారు కోట గోడలకు ఆనుకొని నిలబడి సాఫ్ రజి కొరకు ఎదరు చూస్తున్నారు. మరోవైపు ముసల్యానులు కూర్చొని ఉన్నారు. ముందుగా సాఫ్ రజి తమ తెగవారందరితో నేను ఇచ్చునట్టి తీర్పును మీరు అంగీకరిస్తారా? అని ప్రశ్నించెను. అందుకు వారందరు అంగీకరిస్తాము అని సమాధానమిచ్చారు.

మొత్తానికి బనూ ఖురైజా విషయంలో హజుత్ సాఫ్ బిన్ ముఅజ్ కు ఎంత వరకు సంబంధము ఉండెనో అంతవరకే ఇక్కడ మాట్లాడుకోవడం సమంజనం. హజుత్ సాఫ్ బిన్ ముఅజ్ రజి గారి గురించి మరి కొంత భాగం మిగిలి యున్నది. ఇన్నా అల్లాహ్ తరువాత ప్రస్తావించెదను.

ఇప్పుడు నేను కొన్ని రోజుల క్రితం మృతి చెందిన కొందరు మృతుల ప్రస్తావన చేయడును. ఇన్నా అల్లాహ్ జూమా నమాజ్ తరువాత పరోక్ష జనాజా నమాజ్ కూడ చదువించెదను. మొదటి జనాజ గో. హజియ రభియా భాలిద్ గారిది. వీరు ఘూనాకు సదర్ లజ్ఞ ఇమాల్లాహ్గా సేవలందిస్తున్నారు. వీరు జూన్ 30వ తేదిన 65 సంవత్సరాల వయస్సులో మృతి చెందారు. రెండవ జనాజ గో. సఫియా భేగం గారిది. వీరు దివంగతులైన గో. పేక్ ముబారక్ అహ్మద్ పూర్వపు ముబల్లిఫ్ సిల్సిలా ఆఫ్రికా, ఇంగ్లాండ్, అమెరికా గారి భార్య. వీరు జూన్ 27వ తేదిన 93 సంవత్సరాల వయస్సులో మృతి చెందారు. మూడవ జనాజ నమాజ్ గో. అలీ అహ్మద్ రిటైర్డ్ ముబల్లిఫ్ వభ్య జదీద్ గారిది. వీరు జూన్ 18వ 86 సంవత్సరాల వయస్సులో మృతి చెందారు. మరోక జనాజ గో. రఫిఖా బిబి గారిది. వీరు బషీర్ అహ్మద్ డోగర్ గారి భార్యామణి. వీరు అహ్మద్ పూర్ నార్వోల్ జిల్లాకు చెందినవారు. వీరు మే 22న మృతి చెందారు. ఇన్నా లిల్లాహి వ ఇన్నా అలైహి రాజిమాన్.

సయ్యద్ అమీరుల్ మోమినీన్ హజుత్ మిర్జా మస్తార్ అహ్మద్ ఖల్�ఫతుల్ మసీహుల్ భామిన్ అయ్యదహల్లాహు తతలా బినస్పిహిల్ అజీజ్
క్రీ.శ 10 జూలై 2020, (10 వఫా 1399 హి.ష) తేదిన మస్జిద్ ముబారక్ ఇస్లామాబాద్లో ప్రసంగించిన జూమా ఖుత్సా.

أَشْهَدُ أَنَّ لِلَّهِ إِلَّا هُوَ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
 أَمَّا بَعْدُ فَاعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ .بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ .مَلِكُ يَوْمَ الدِّينِ .
 إِلَيْكَ تَعْبُدُ وَإِلَيْكَ نُسْتَعِينُ .إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ .
 صَرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرُ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ .

గత జూమాలో తెల్పినట్లుగా బనూ ఖురైజ చేసిన ద్రోహానికి శిక్ష విధించాలని అహోజాబ్ యుద్దం తరువాత అల్లాహ్ తాలా ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లంను ఆదేశించాడు. ఆ క్రమంలోనే వారి కోటలను కట్టడి చేయడం జరిగింది. చివరికి వారు అనగా బనూ ఖురైజ తెగవారు యుద్దానికి స్వస్తి చేపి హజుత్ సాఫ్ రజితో తీర్పును చెప్పించుకొనుటకు నుముఖతను తెల్పినారు. వారి కోరిక మేరకు హజుత్ సాఫ్ రజి తీర్పునిచ్చాడు. ఆ యుద్దాన్ని గూర్చి వివరముగా తెల్పుచూ హజుత్ ముస్లిమ్ హోమ్ రజి రజి ఒక సందర్భములో ఈ విధముగా తెల్పినారు:

అహోజాబ్ యుద్దం కొనసాగిన ఇరవై రోజుల తరువాత ముసల్యానులు తృప్తిగా శ్యాస తీసుకోవడం ప్రారంభించారు. కాని బనూ ఖురైజ తెగను కూడ శిక్షించవలసి యున్నది. ఎందుకనగా వారు చేసిన ద్రోహం మరిచిపోవునంత సామాన్యమైనది కాదు. రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం అహోజాబ్ యుద్దం నుండి తిరిగి వస్తునే తమ అనుచరులకు “మీరు మీ ఇళ్ళలో విక్రాంతి తీసుకోకండి, సాయంత్రం కన్న ముందే మనం బనూ ఖురైజ కోటలను చుట్టు ముట్టాలి” అని ఆదేశాలిచ్చారు. ఆపై మహజార్ (స) హజుత్ అలీ రజిని “వారు ఒప్పందానికి వ్యతిరేకముగా ఎందుకు సదుచుకున్నారో” అడిగి తెలుసుకొమ్మని బనూ ఖురైజ తెగ వద్దకు పంపినారు. బనూ ఖురైజ వారు తాము చేసిన పనికి సిగ్గుపడుటకు,

క్కమాపణలు కోరుటకు, మరేదైన కారణంను చూపించుటకు బదులు హజుత్ అలీ రజిని మరియు వారి మిత్ర బృందాన్ని తిట్టడం ప్రారంభించారు. అంతేగాకా రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం మరియు మహజార్ (స) కుటుంబ సభ్యురాల్లను దూషించసాగారు. అంతకు మించి ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఎవరో మాకు తెలియదు. వారితో మేము ఎలాంటి ఒప్పందం చేసుకోలేదని పొగరుతో సమాధానమిచ్చారు. వారి సమాధానాలను ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లంకు వినిపించుటకు హజుత్ అలీ రజి తిరిగి వస్తుండగా, మార్గ మధ్యలోనే రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తమ అనుచరులతో యూదుల కోటల వైపు రావడంను చూశారు. ఒకవైపు యూదులు దూర్భాషులు చుండిరి. పైగా రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం గారి సతీమణులు, కుమార్తెల పట్ల అసభ్య పదజాలంను పలుకుచుండిరి. కావున వారి అట్టి అసభ్య పదజాలంను విన్నచో రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లంకు బాధ కల్గుతుందనే ఆలోచనలతో హజుత్ అలీ రజి ఓ రసూలుల్లాహ్! ఈ పోరాటానికి మేము సరిపోతాము, మీరు ఇంటికి వెళ్ళండి అని విన్నవించు కున్నారు. అందుకు రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం వారు తిడుతున్నారనే విషయాన్ని నేను అర్థం చేసుకోగలను. వారి తిట్లు నా చెవిలో పడకూడదని నీవు భావిస్తున్నావు కదా అని ప్రశ్నించగా, హజుత్ అలీ రజి ఓ రసూలుల్లాహ్! మీరు చెప్పినట్లుగానే అవును, అని సమాధాన మిచ్చారు. అప్పుడు రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం “వారు తిట్టినచో ఏమవుతుంది?.. ముసా అ ప్రవక్త వారి జాతికి చెందినవాడే కదా, వారిని ఇంతకన్న ఎక్కువగా బాధించారు” అని తెల్పుచూ మహజార్ (స) అక్కడి నుండి యూదుల కోటల వైపు బయలుదేరారు

ముసల్శూనులతో యుద్ధాన్ని ప్రారంభించారు. ఆ యుద్ధంలో వారి మహిళలు కూడ పాల్గొన్నారు. కోట గోడల క్రింద ముసల్శూనులు సేదా తీరుచుండగా, కోట గోడపై నుండి ఒక యూద మహిళ ఒక బండరాయిని క్రిందికి వేయగా ఒక ముసల్శూనుడు అవరుడైనాడు. కాని కొన్ని రోజుల ముట్టడి తరువాత ఇంకా చాలాకాలం వరకు ఇలా బంధీలుగా ఉంటూ యుద్ధం చేయడం సాధ్యం కాదని భావించిన యూదులు సంప్రదింపుల కొరకు వారికి మిత్రులైన మరియు జెన్ తెగ నాయకులైన అటూ లుబాబ రజి అన్నారిని పంపించమని రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లంతో విన్నవించు కోవడం జరిగింది. ఫలితముగా హజార్ (స) అటూ లుబాబను వారి వద్దకు పంపించారు. అప్పుడు యూదులు అటూ లుబాబతో “తుది తీర్పు చేయు అధికారమును నాకు అప్పగించి మీరు ఆయుధాలను వదలి వేయండి” అని ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం చేస్తున్న సూచనలు మేము విశ్వసించాలా? అని ప్రశ్నించారు. అందుకు అటూ లుబాబ రజి నోటితో అపును అని సమాధానమిస్తూ, తన వ్రేలుతో మెడను కోసినవేసినట్లుగా సైగ చేసెను. వాస్తవానికి అప్పటి వరకు రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం గారు తమ తీర్పును గూర్చి ఎలాంటి సంకేతమును బహిర్గతం చేయలేదు. కాని అటూ లుబాబ రజి మాత్రం చేసిన తప్పకు శిక్కగా అనగా యూదులు చేసిన తప్పకు శిక్కగా మరణ శిక్క కాకుండా ఇంకా ఏం తీర్పు ఉంటుంది అని భావించి వెనుక ముందు ఆలోచించకుండా సంజ్ఞలతో వారికి ఒక విషయాన్ని తెలిపెను. చివరికి ఆ విషయమే వారి అనగా బనూ ఖురైజ వినాశనానికి కారణమైంది. ఆ విషయాన్ని గ్రహించిన తరువాత మేము ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం గారి తీర్పును అంగీకరించము అని యూదులు తెలియజేశారు. ఒకవేళ యూదులు హజార్ (స) గారి తీర్పును అంగీకరించుటకు సముఖతను చూపించి వారికి కూడ బహుశా ఇతర యూద జాతులను మదీనా నుండి వెలివేసినట్లుగా వెలివేయునట్టి తీర్పు ఇవ్వబడేది. కాని వారి దుర్ఘష్టం కొడ్ది వారు “ మేము ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం గారి తీర్పును అంగీకరించుటకు సిద్ధముగా లేదు అని తెల్పుచూ మేము మా మిత్రపక్షమైన జెన్ తెగ నాయకులు హజిత్ సాఫ్ బిన్ ముఅజ్ రజి తీర్పును అంగీకరించెదము, వారు ఏ తీర్పునిచ్చినను మేము అంగీకరించెదము” అని రాయభారాన్ని పంపినారు. కాని అప్పటికే యూదులలో భిన్నాభిప్రాయాలు వ్యక్తమవడం ప్రారంభించాయి. పరస్పరం విభేదించుకోసాగారు. యూదులలో కొందరు “ మన జాతి ద్రోహానికి పాల్పడింది. మనం ద్రోహం చేశామనే విషయం ఎంతో స్పష్టముగా బహిర్గతమవుతుంది. ముసల్శూనుల నడవడిక ద్వారా వారి ధర్మము సత్యమైనదని నిరూపిత మవుతుంది” అని తెల్పి, వారు తమ ధర్మాన్ని వీడి, ఇస్లాం ధర్మమును స్వీకరించారు. అనగా విభేదించిన వారు. ఈ క్రమంలోనే యూదుల నాయకులలో ఒకరైన అమృతా బిన్ సౌదా రజి తమ జాతి వారిని ఉద్దేశించి “ మీరు ద్రోహానికి పాల్పడ్డారు, ఒప్పండాన్ని వ్యతిరేకించారు. కావున మీరు ఇస్లాంనైన స్వీకరించండి, లేదా జుట్టు పన్నును అయినా కట్టండి.” అని సలహాజచేను. అందుకు యూదులు “మేము ఇస్లాంను స్వీకరించము, జుట్టు పన్ను కూడ కట్టము. దాని కంటే చనిపోవడమే ఉత్తమము” అని సమాధానమిచ్చెను. అప్పుడు అమృతా బిన్ సౌదా రజిఅలా అయినచో మీకు నాకు ఎలాంటి సంబంధం లేదు అని ప్రకటించెను. వారికి అతడు నచ్చజెప్పిన కూడ వారు వినలేదు.

అందుకే ఇక మీకు నాకు ఎలాంటి సంబంధం లేదు, ఇకపై నేను మీతో పాటు ఈ కోటలో ఉండను అని ప్రకటించి, కోటి నుండి బయటికి ప్రయాణమైనాడు. వారు కోటలో నుండి బయటికి వస్తుండగా ముహమ్మద్ బిన్ ముస్లము రజి నాయకత్వం వహిస్తున్న ముస్లిం సైన్యం వారిని చూసి నీవు ఎవరు? అని ప్రశ్నించెను. అందుకు అతడు నేను ఘలాన వ్యక్తి అని సమాధానమిచ్చెను. అప్పుడు ముహమ్మద్ బిన్ ముస్లము “ అల్లాహుమ్ము లా తహారిమ్ని ఇఖూలత అసరాతిల్ కిరామి” అనగా మీరు క్షేమముగా వెళ్ళిపోండి అని దీవించెను. ఆపై హజిత్ ముహమ్మద్ బిన్ ముస్లము రజి అల్లాహ్ తఅలతో “ ఓ అల్లాహ్! ఉత్తముల పొరపాటును కప్పిపుచ్చునట్టి సత్యార్థము నుండి నన్ను ఎన్నడు దూరము చేయకుము” అని దుత చేసి, మరల ఇట్లనెను: ఈ వ్యక్తి తన తప్పిదాలపై, తన జాతి వారి తప్పిదాలపై చింతిస్తున్నాడు. కావున అతనిని క్షమించి వేయడమే మన ఉత్తమ లక్షణం. అందుకే నేను అతనిని బంధించకుండా వదిలి వేస్తున్నాను. అల్లాహ్ తాలా ఎల్లప్పుడు నాకు ఇలాంటి సత్యార్థములను ఆచరించు భాగ్యమును అనుగ్రహించుగాకా!. ఎలాంటి దుర్మార్గపు ఆలోచన లేకుండెను. రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లంకు ఈ విషయమును గూర్చి తెలిసినప్పుడు హజార్ (స) ముహమ్మద్ బిన్ ముస్లమును మందలించ లేదు. నీవు అతనిని ఎందుకు పట్టుకోలేదు? నీవు ఆ యూదుడిని ఎందుకు వెళ్ళినచ్చావు? అని ప్రశ్నించలేదు. పైగా వారి పనిని మెచ్చుకున్నారు. నీవు చాలా మంచి పని చేశావు అని హజార్ (స) వారిని ప్రశంసించారు. ఈ ఘటన ఒకరి వ్యక్తిగతానికి సంబంధించినది. కాని బనూ ఖురైజ ఒక తెగ దృష్టా మొండి వైభారినే కొనసాగిన్నాడి. కాని ఒకరిద్దరు మాత్రం వారి వ్యవహారమును తప్ప బట్టారు. అందుకే వారు ముసల్శూనులతో మరల ఒప్పందం చేసుకోవాలని, ముసల్శూనులు చెప్పినట్లుగా వినాలని తమ అభిప్రాయాలను వినిపించారు. కాని ఇవి ఒకరిద్దరి వ్యక్తి గత అభిప్రాయాలుగానే మిగిలి పోయాయి. కాని జాతి దృష్టా వారు రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం గారి తీర్పును వినుటకు ఏ మాత్రం సిద్ధముగా లేరు. రసూలే కరీం సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తీర్పును ఏ మాత్రం వినము అని తెల్పుచూ, సాఫ్ రజి తీర్పుకోసం నిరీక్షించసాగిరి. యూదులు రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం గారి తీర్పును అంగీకరించుటకు గాని, వారిని ఒక న్యాయమూర్తిగా స్వీకరించుటకు గాని, వారిని ఇరుపక్కల మధ్య వర్తిత్తుం కొరకు ఎంచుకొనుటకు గాని ఇష్టపడడం లేదు. కేవలం సాఫ్ రజియే తీర్మానించును అని వారి అభిష్టమును తెల్పుసాగిరి. యూదుల అభ్యర్థనను కూడ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం అంగీకరించారు. సాఫ్ రజి యుద్ధంలో గాయపడ్డారు. అందుకే వారికి “ బనూ ఖురైజ వారు నీ తీర్పునే అంగీకరించుటకు సిద్ధముగా ఉన్నారు. కావున వచ్చి తీర్పునివ్యము ” అని సమాచారమును అందించడం జరిగింది. ఈ ప్రకటన వెలువడగానే బనూ ఖురైజకు మిత్ర పక్కముగా ఉన్నటు వంటి జోడి వంటి తెగుల వంటి జోడి వెలువడగానే బనూ ఖురైజకు మిత్ర పక్కముగా ఉన్నటు వంటి

బనూ ఖురైజకు వ్యతిరేకముగా తీర్చును ఇవ్వకూడదని విన్నవించుకున్నారు. కాని సార్ రజి మాత్రం ఎవరికైతే బాధ్యతనివ్వడం జరుగుతుందో వారు న్యాసులవుతారు అని సమాధానమిచ్చారు. కావున వారు న్యాయబద్ధముగా తీర్చునివ్వాలి. నేను కూడ న్యాయబద్ధముగానే తీర్చునిస్తాను అని అన్నారు.

సార్ రజి బనూ ఖురైజ కోటుల వద్దకు చేరుకునే సరికి ఒకవైపు బనూ ఖురైజ తెగవారు కోటు గోడలకు ఆనుకొని నిలబడి సార్ రజి కొరకు ఎదరు చూస్తున్నారు. మరోవైపు ముసల్హానులు కూర్చొని ఉన్నారు. ముందుగా సార్ రజి తమ తెగవారందరితో నేను ఇచ్చునట్టి తీర్చును మీరు అంగీకరిస్తారా? అని ప్రశ్నించెను. అందుకు వారందరు అంగీకరిస్తాము అని సమాధానమిచ్చారు. ఆ తరువాత సార్ రజి బనూ ఖురైజ వారిని ఉద్దేశించి నేను ఇచ్చునట్టి తీర్చును మీరు అంగీకరిస్తారా? అని ప్రశ్నించగా. వారు కూడ అంగీకరిస్తాము అని సమాధానమిచ్చారు. మరల సిగ్గుతో తమ చూపులను క్రిందికి మళ్ళీస్తూ, చిహ్నాల ద్వారా రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం కూర్చున్న చోట ఉన్నవారందరిని కూడ “ఇక్కడ కూర్చున్న వారందరు కూడ అనగా ఆం హజ్రత్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లంను కూడ తీర్చును అంగీకరిస్తామని వాగ్గానం చేయుచున్నారా? అని ప్రశ్నించెను. ఒకవైపు సిగ్గు మరోవైపు బిడియం ఉన్నందున చూపులను క్రిందికి మరలించెను. కాని ఒక న్యాయమూర్తి స్థానంలో ఉన్నందున వారిని కూడ అడిగి తెలుసుకోవాలి కావున అడుగవలసి వచ్చింది. అందుకే తల క్రిందికి వేసుకొని సంజ్ఞలతో వారిని అడిగెను. అందుకు రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం కూడ అవును అని సమాధానమిచ్చారు. అలా సార్ రజి మూడు వర్గాల వారి నుండి అంగీకారం తీసుకున్న తరువాత సార్ రజి బైబిల్ ప్రకారం తీర్చునిచ్చారు. బైబిల్లో ఈ విధముగా గలదు:

నీవు ఏదేని నగరానికి యుద్ధం చేయుటకు వచ్చినచో వారికి ముందుగా శాంతి సందేశమును పంపించుము. అప్పుడు నీకు సమృతమైన సమాధానము వచ్చి, నీ కొరకు ద్వారములు తెరవబడినచో ఆ సారంలో ఉన్న సంపదంతయు నీకే చెందుతుంది. అక్కడి వారు నీకు సేవలు చేస్తారు. ఒకవేళ వారు నీతో శాంతి ఒప్పందంను తిరస్కరించి, యుద్ధం చేయుటకు సిద్ధపడినచో నీవు వారి కోటులను ముట్టడించుము. దేవుడు నీకు ఆ సారముకై విజయం చేకూర్చునంత వరకు నీవు అక్కడి పురుషులను ఖుద్దంతో హతమార్చుము. కాని మహిళలను, బాలలను, జంతువులను మరియు ఆ సారంలో ఉన్నదంతయు నీకే చెందును. అలా నీ శత్రువుల సంపదను నీ దేవుడు నీకు అనుగ్రహించినందున అందులో నుండి తినుము. అదే విధముగా నీకు దూరములో ఉన్నటు వంటి ఇతర సారాలను కూడ , ఈ జాతులకు చెందిన వారు కానిచో వీరితో వ్యవహారించినట్టే వ్యవహారించుము. కాని ఆయా సారాలలో ఉన్నటువంటి సంపదను నీ దేవుడు నీకు అప్పగించినప్పుడు అక్కడ శ్వాస తీసుకొను ఏ ప్రాణిని కూడ వధిలి పెట్టుకుము. వాటినిన్నింటిని నీవు ఆధీనపర్చుకొనుము....

(ఇస్తస్నా అధ్యాయం 20, వచనం 10-17)

ఈవి బైబిల్ పదాలు. సార్ రజి ఆ పదాలను చదివి అందుకు అనుగుణముగానే తీర్చునిచ్చారు. బైబిల్లో ఉన్నటువంటి ఈ తీర్చు ప్రకారం ఒకవేళ యూదులు విజయం సాధించి, ముసల్హానులు ఓడిపోయినచో బైబిల్ తీర్చు ప్రకారం ముసల్హానులందరు హతమార్పబడేవారు. పురుషులు, స్త్రీలు, పిల్లలు అందరు హతులయ్యేవారు. చరిత్ర తెల్పునదేమనగా,

పురుషులను, స్త్రీలను, పిల్లలను అందరిని ఒకేసారి హతమార్చాలి అనే సంకల్పాని యూదులు కల్గి ఉన్నారు. ఒకవేళ వారికి ఏదేని మినహాయింపు ఇచ్చినచో ఇస్తస్నా అధ్యాయంలో పేర్కొనబడినట్లుగా దూరపు సగర ప్రజలతో వ్యవహారించుని తెల్పినట్లుగా వ్యవహారించేవారు. పురుషులందరిని హతమార్చి, మహిళలను, పిల్లలను, సామాగ్రిని దోచుకునేవారు. బనూ ఖురైజ తెగకు మిత్ర పక్షకులైన సార్ రజి, ఇస్లామీయ ధర్మశాస్త్రము ప్రకారం వారి ప్రాణాలకు రక్షణ కల్పించునట్టి ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం గారి తీర్చు అంగీకరించుటకు సుముఖముగా లేరని గ్రహించినందున ఇలాంటి సందర్భము కొరకు ఇస్తస్నా అధ్యాయంలో మూసా అ ఇచ్చిన తీర్చును ఎంచుకున్నారు. ఈ తీర్చుకు ముహమ్మద్ ముస్తఫా సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లంను గాని, ముసల్హానులను గాని బాధ్యులము చేయలేము. ఈ తీర్చు వారి గ్రంథాలను అనుసరించి ఇవ్వడం జరిగింది. మూసాపై, తౌరాత్ వారిపై, ఇతర జాతులపై వేలాది సంవత్సరాలుగా ఇలాగే వ్యవహారిస్తున్న యూదులను ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం గారి దయా పిలిచినప్పుడు వారు తిరస్కరించారు. పైగా మేము ముహమ్మద్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం తీర్చును అంగీకరించుటకు సిద్ధముగా లేము, కేవలం హజ్రత్ సార్ రజి తీర్చును ఆమోదిస్తాము అని సమాధాన మిచ్చారు. కాని సార్ రజి మూసా (ఆ) బోధనలను అనుసరించి తీర్చునిచ్చినప్పుడు హజ్రత్ ముస్లిమ్ మౌవ్వాద్ రజి ఇలా ప్రాసారు: నేటి క్రెస్తవ ప్రపంచం ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం దౌర్జన్యానికి ఎందుకు ఒడిగట్టలేదనే విషయాన్ని క్రెస్తవ రచయితలు ఎందుకు గమనించలేదు. ఇతర సందర్భాలలో ఎక్కడ కూడ దౌర్జన్యం కనిపించడు కదా!. కొన్ని వందల సందర్భాలలో ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం తన దయా కరుణలతో వారిని వదిలి వేయడం జరిగింది. అనేక సందర్భాలలో ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం వారిని క్షమించి వదిలి వేసేవారు. కేవలం ఒక ఒక సందర్భములో శత్రువులు ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం దౌర్జన్యానికి ఒడిగట్టలేదనే విషయాన్ని క్రెస్తవ రచయితలు ఎందుకు గమనించలేదు. ఇతర సందర్భాలలో ఎక్కడ కూడ దౌర్జన్యం కనిపించడు కదా!. కొన్ని వందల సందర్భాలలో ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం తన దయా కరుణలతో వారిని వదిలి వేయడం జరిగింది. అనేక సందర్భాలలో ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం వారిని క్షమించి వదిలి వేసేవారు. కేవలం ఒక ఒక సందర్భములో శత్రువులు ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం దౌర్జన్యానికి ఒడిగట్టల్సరు అని అరుస్తుంది. ఇతర సందర్భాలలో ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం దౌర్జన్యానికి ఎందుకు ఒడిగట్టలేదనే విషయాన్ని క్రెస్తవ రచయితలు ఎందుకు గమనించలేదు. ఇతర సందర్భాలలో ఎక్కడ కూడ దౌర్జన్యం కనిపించడు కదా!. కొన్ని వందల సందర్భాలలో ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం తన దయా కరుణలతో వారిని వదిలి వేయడం జరిగింది. అనేక సందర్భాలలో ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం వారిని క్షమించి వదిలి వేసేవారు. కేవల

చిత్రీకరించాలి.

అహోజాబ్ యుద్ధం ముగిసిన తరువాత రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం “నేటి నుండి అన్యారాధులు మనషే దాడులు చేయరు. అలాంటి వారికి ఇస్లాం స్వయముగా సమాధానము ఇస్తుంది. మనషే దాడులు చేసిన జాతుల వారిని ఇక నుండి మనమే ఎదుర్కొండాము” అని తెల్పినారు. కావున అలాగే జరిగింది. వాస్తవానికి అహోజాబ్ యుద్ధంలో అవిశ్వాసులకు అంత పెద్ద నష్టమేమి జరుగలేదు. కేవలం కొంత మంది మాత్రమే చనిపోయారు. మరల వారు, తరువాత సంవత్సరం యుద్ధానికి సిద్ధమై వచ్చే అవకాశాలు లేకపోలేదు. ఇరవై వేలకు బదులుగా నలబై వేలు లేదా యాబై వేల మంది అవిశ్వాసుల సైన్యం యుద్ధంలో పాల్గొనేది. ఇంకా ఎక్కువ సిద్ధము చేసుకున్నచో లక్ష, లక్ష యాబై వేల సైన్యాన్ని కూడ ఏర్పరుచునేవారు. కాని ఇరవై ఒక సంవత్సరాల సరాసరి ప్రయత్నాల తరువాత అవిశ్వాసుల దేవుడు ముహమ్మద్ రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం వెన్నుంటే ఉన్నాడని, వారి విగ్రహాలు కల్పితమైనవని, ఈ ప్రపంచ సృష్టికర్త ఒక్కడే అని గ్రహించారు. చూడడానికి వారి శరీరాలు బాగానే ఉన్నపుటికి వారి హృదయాలు మాత్రం ముక్కలు ముక్కలు అయినాయి. బాహ్యముగా చూసినచో అవిశ్వాసులు వారి విగ్రహాల ముందు మోకరిల్లు చున్నారు గాని, వాస్తవానికి వారి మనస్సులో లా ఇలాహో ఇల్లల్లాహ్ అనే నినాదం పెల్లుబీకుచుండెను. (దిబాచ తఫ్ఫీరుల భుర్మాన్, అన్యారుల్ ఉలూమ్ సంపుటి 20, పుట 282-287)

హాజిత్ అబూ సయాద్ ఖుద్రి రజి ఇలా ఉలైఫీంచారు: కొందరు హాజిత్ సార్ బిన్ ముఅజ్ రజి తీర్పును అంగీకరిస్తామనే నిబంధనతో కోటలో నుండి బయటికి వచ్చారు. ఆం హాజిత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం హాజిత్ సార్ రజిను పిలిపించగా, వారు ఒక గాదిరపై కూర్చొని వచ్చారు. అలా వారు రజి మస్జిద్ సమీపంనకు చేరుకోగా, దైవ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా అన్నారు: మీరు మీలోని ఉత్తముడికి స్వాగతం పలుకుటకు లేచి నిలబడండి. మీ నాయకుడిని ఆహ్వానించడం కొరకు లేచి నిలబడండి. మరల హుజూర్ (స) ఇలా అన్నారు: సార్ రజి వీరు నీ తీర్పుకోసం క్రిందికి వచ్చారు. అప్పుడు సార్ రజి ఇలా సమాధానమిచ్చారు. అయినచో నేను వారి విషయంలో తీర్పునిచ్చేదను. వారి సైనికులను హతమార్ఘండి, వారి భార్య పిల్లలను బంధించండి. అందుకు హుజూర్ (స) “నీవు దైవ ఆకాంక్ష మేరకు తీర్పునిచ్చావు లేదా నీవు ఒక రాజవైభవపు తీర్పు నిచ్చావు” అని సార్ రజిను కొనియాడారు. అనగా నీవు రాజ తీర్పునిచ్చావు. ఇది బుఝారికి చెందిన హదీస్. (సహి బుఝారి, కితాబుల్ మనాకిబుల్ అన్సార్, బాబ్ మనాకిబ్ సార్ బిన్ ముఅజ్ హదీస్ 3804)

అందుకు సంబంధించిన కొన్ని వివరాలను హాజిత్ మిర్జా బహీర్ అహ్�స్ గారు కూడ విపులీకరించి ప్రాసారు. అందులో నుండి కొన్నింటిని మీ ముందు ప్రస్తావించెదను. వారు బనూ ఖురైజాను గూర్చి ఇలా ప్రాసారు: చివరికి ఇంచుమించు ముపై రోజుల ముట్టడి తరువాత ఈ యూద దుర్మార్గులు తమ మిత్ర పక్కమైనను, వారి దుష్టార్థముల వలన వారి పట్ల ఎలాంటి కనికర హృదయం లేనటు వంటి ఒక వ్యక్తిని న్యాయబద్ధుడిగా అంగీకరిస్తా కోటలో నుండి బయటికి వచ్చారు. వాస్తవానికి అతడు న్యాయబద్ధతకు, ధర్మబద్ధతకు ప్రతీకే అయినపుటికి, వారి మనస్సులో సకల లోకాల కరుణమయుడికి ఉన్నటు వంటి దయాదాక్షణ్యాలు లేకుండెను. ఈ ఘుటన పూర్వపరాలు ఇలా గలవు. జౌన్ తెగవారు బనూ

ప్రా॥ ముహమ్మద్ సలీమ్

**Love for All
Hatred for None**

9949356387

9949146660

ముస్లిమ్ ప్రాణాల్
టీ, లేఫిన్, మీల్స్, చికెన్ బిర్యాని, ఫాస్ట్ ఫుడ్ లభించును.
నాయడు పెట్రోల్ పంపు, బమ్మం రోడ్, వరంగల్, తెలంగాణ
అన్ని కంపెనీల సెల్ రిచార్స్‌లు చేయబడును.

ఖురైజా తెగ వారికి అనాధిగా మిత్రపక్కముగానే వ్యవహరిస్తా వచ్చారు. ఆ కాలంలో జౌన్ తెగకు నాయకుడిగా సార్ రజి బిన్ ముఅజ్ రజి కొనసాగుచుండెను. వారు అహోజాబ్ యుద్ధంలో గాయపడి నందున మస్జిద్ ప్రాంగణంలో చికిత్స పొందుచున్నారు. ఆ పూరతన అనుబంధమును దృష్టియందు ఉంచుకొని బనూ ఖురైజా వారు మేము సార్ బిన్ ముఅజ్ రజిను న్యాయాదికారిగా అంగీకరిస్తున్నాము, మా విషయంలో వారు ఏ తీర్పునిచ్చినను వేము దానికి కట్టబడి ఉంటాము అని తమ అభిప్రాయమును తెల్పినారు. ముందుగా తెల్పినట్లుగా యూదులలో కొందరు వారి జాతి తీసుకున్న నిర్ణయం సరైనది కాదని భావించసాగిరి. వారు తమను తాము దోషులుగా భావించుకొంటూ మనస్సుర్చిగా ఇస్లాం సత్యతను అంగీకరించసాగిరి. ఇలాంటి అభిప్రాయము గల వారిలో చారిత్రాత్మక అధారాల మేరకు ముగ్గురు వ్యక్తులు ఎంతో ఉత్సాహంతో ఇస్లాంను స్వీకరించి ఆం హాజిత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం సన్నిధికి చేరుకున్నారు. వారిలో మరొక వ్యక్తి ఇస్లాంను స్వీకరించకున్నను తన జాతి చేసిన ద్రోహానికి సిగ్గుపడుతూ అనగా బనూ ఖురైజా ఆం హాజిత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లంతో యుద్ధం చేయాలని నిశ్చయించు కున్నప్పుడు “నా జాతి ఆం హాజిత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లంకు తీరని ద్రోహాన్ని తలపెట్టింది, కావున ఈ ద్రోహంలో పాల్గొను అని భావించి” అతడు మదీనాను ఏడి ఇతర ప్రాంతాలకు వెళ్ళిపోయిను. కాని మిగిలిన జాతి వారు చివరి వరకు మొండివైఫిర్ ప్రదర్శిస్తా సార్ రజిను మధ్యవర్తిగా ప్రకటించాలని పట్టబట్టినారు. ఆం హాజిత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం కూడ వారి అభ్యర్థను అంగీకరించారు. ముందుగా తెల్పినట్లుగా హుజూర్ (స) సార్ రజిను తీసుకరావడం కోసం కొందరు అన్సార్కు చెందిన అనుచరులను పంపించారు. సార్ రజి వస్తుండెను. మార్గ మధ్యలో జౌన్ తెగకు చెందిన కొందరు వ్యక్తులు ఖురైజా వారు మన మిత్రులు, వారి విషయంలో జాగ్రతగా వ్యవహరించుము. ఏ విధముగానైతే ఖజీరజ్ వారు తమ మిత్రపక్కమైన బనూ షైనుబా పట్ల సున్నితముగా వ్యవహరించారో నీవు కూడ ఖురైజా పట్ల సున్నితముగా వ్యవహరించుమని పదే పదే అభ్యర్థనలు చేయడం ప్రారంభించారు, బలవంతపెట్ట సాగరు. సార్ బిన్ ముఅజ్ రజి ముందుగా మౌనంగా వారి అభ్యర్థనలను ఆలకించెను. కాని వారి వైపు నుండి ఒత్తిడి పెరుగగా, అప్పుడు సార్ రజి అన్సార్ రజి అన్యారుము, ధర్మము విషయంలో ఏ ఒక్కరి శాపనార్థలను కూడ లెక్కచేయడు” అని సమాధానమివ్యగా అందరు మౌనంగా ఉండి పోయారు.

మొత్తానికి హాజిత్ సార్ రజి ఆం హాజిత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం సన్నిధికి చేరుకోగా, హుజూర్ (స) “మీ నాయకుడికి స్వాగతం పలుకుటకు నిలబడండి, సవారి నుండి దిగుటలో వారికి సహాయపడండి” అని అనుచరులకు సూచించారు. సార్ రజి సవారి నుండి క్రిందిక

సిద్ధముగా ఉన్నారని ప్రమాణం చేస్తున్నారా? అని అడుగగా, మేము ప్రమాణం చేస్తున్నాము అని వారు సమాధానమిచ్చారు. ముందుగానే ప్రస్తావించడం జరిగింది. హజుత్ ఖలీఫతుల్ మసీహుస్సాని రజి తెల్పిన విపరణలో కూడ ఈ విషయం గలదు. ఆ తరువాత ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిం వసల్లం కూర్చున్నటువంటి ప్రదేశం వైపు సైగ చేస్తూ అక్కడ కూర్చున్నటు వంటి ఆ మహానుభావుడు కూడ నేను చేసిన తీర్మాణాన్ని అంగీకరించేదనని ప్రమాణం చేస్తున్నారా? అని అడిగెను. అందుకు ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిం వసల్లం అవును అని సమాధానమిచ్చారు.

ఈ ప్రమాణాలు అంగీకారాల కార్బూకుమం ఘూర్తికాగానే సాఫ్ రజి తమ తీర్మాను వినిపించారు. అనగా బనూ ఖురైజాకు చెందిన సైనికులను హతమార్పవలెను. వారి మహిళలను, పిల్లలను బంధించాలి. వారి సంపదను ముసల్మానులలో పంచిపెట్టాలి. ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిం వసల్లం వారి తీర్మాను వినగానే ఊహించని విధముగా “ నీ ఈ తీర్మాను దేవుని ఆకాంక్ష మేరకు గలదు. దీనిని ఎవరు కూడ దాటవేయులేరు” అని తెల్పినారు. ఈ పదాల ద్వారా హజుత్ సల్లల్లాహు (స) తెలుపదలచిన ఉద్దేశమేమనగా బనూ ఖురైజా విషయంలో ఇచ్చిన తీర్మాను ప్రత్యేకముగా దేవుని ఆజ్ఞ మేరకే ఇప్పబడిందని ఎంతో స్వప్తముగా అర్థమవుతుంది. అందుకే హజుత్ సల్లల్లాహు (స) దయాదృక్ఫథం కూడ ఆ తీర్మాను అష్టకోలేక పోతుంది. ఇది వాస్తవమే. ఎందుకనగా బనూ ఖురైజా వారు అబూ లుబాబను సలహో కొరకు పిలుచుకోవడం, ఆపై అబూ లుబాబ నోటి నుండి నిరాధారమైన వాక్కు వెలువడడం, ఆపై బనూ ఖురైజా వారు స్వయముగా ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిం వసల్లం ఆదేశాన్ని పాటించమని తిరస్కరించడం, అంతకు మంచి జోస్ తెగకు చెందిన వారు తమ మిత్ర పక్షకులని భావించడం, తమ విషయంలో వారు మినహాయింపు ఇస్తారని ఎదరుచూడడం, బౌన్ తెగ నాయకుడైన సాఫ్ బిన్ ముఅజ్ రజిను న్యాయనిర్ణేత ఎన్నుకోవడం, ఆ తరువాత మార్గ మధ్యలో సాఫ్ బిన్ ముఅజ్ రజి పక్షపాత దోరచిని మనస్సులో నుండి ఘూర్తిగా దూరం చేసుకొని న్యాయబద్ధతను పాటించాలని సంకల్పించుకోవడం, చివరికి సాఫ్ రజి తీర్మాని నిచ్చుటకు ముందు ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిం వసల్లంతో ప్రమాణం చేయించుకోవడం ఆ తరువాత తీర్మాను ప్రకారం ఆచరించడం. ఇవన్ని అనుకోకుండా జరిగినవి కావు. నిశ్చయముగా ఈ కార్బూకుము వెనుక దేవుని ఆకాంక్ష పని చేసింది. కావున ఈ తీర్మాను దేవునిదే తప్ప సాఫ్ రజి మాత్రం కాజాలదు.

హజుత్ మిర్జా బషీర్ అహ్మద్ రజి గారు మరల ఇలా ప్రాసారు: బనూ ఖురైజా వారు చేసిన ట్రోఫోనికి, ప్రమాణ భంగానికి, తిరుగుబాటుకు, విపత్తు స్పృష్టించి నందుకు, హత్యలు, రక్తపాతం ప్రవహింప జేసినందుకు, యుద్ధానికి ఆరాటపడువారిని ప్రపంచంలో నుండి అంతం చేయాలని బహుశా దేవుని న్యాయ స్థానంలో తీర్మాను వెలువడి ఉండవచ్చను. ఎందుకనగా ఈ యుద్ధం చేయాలని ముందే ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిం వసల్లంకు అంతర్గతముగా ప్రోత్సహింపబడడం వంటి పాటిని చూసినచో ఇది ఖచ్చితముగా దైవ న్యిర్ణయమనే అర్థమవుతుంది. కాని ఈ తీర్మాను తన ప్రవక్త ద్వారా వెలువడడం దేవుని ఇష్టం లేనందునే అనేక రకాల కారణాలతో ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిం వసల్లంను ఘూర్తిగా ఈ వ్యవహారము నుండి ప్రక్కకు తప్పించి, సాఫ్ బిన్ ముఅజ్ రజి ద్వారా

తీర్మాని నిప్పించాడు. పైగా ఆ తీర్మానో ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిం వసల్లంకు ఎలాంటి జోక్కుం లేకుండా చేశాడు. ఎందుకనగా హజుజార్ (స) ముందే ఆ తీర్మాను కట్టబడి ఉంటానని ప్రమాణం చేయడం జరిగింది. ఈ తీర్మాను ప్రభావం హజుజార్ (స) గారి వ్యక్తిత్వం పై గాకుండా ముసల్మానులందరిపై పడుతుంది. అందుకే ఆ తీర్మానో ఎలాంటి క్షమాగుణం, దయాగుణం లేకున్నను దానిని మార్పివేసే హక్కును హజుజార్ (స) కోల్పోయిరి. ఇదంతయు దేవుని ఆకాంక్ష మేరకు కొనసాగుతున్నందున హజుజార్ (స) నోటిలో నుండి ఊహించని విధముగా ఖద్ద హకమ్మ బిహుక్కే లిల్లాహో అనగా ఓ సాఫ్! నీ తీర్మాను దేవుని అభిష్టాను సారమే అని, దానిని మార్పివేయు శక్తి ఎవరికి లేదని అర్థమవుతుందని పలికారు.

ఈ పదాలు పలికి హజుజార్ (స) మౌనంగా అక్కడి నుండి లేచి సగరం వైపు బయలుదేరినారు. ఆ సమయంలో హజుజార్ (స) ఘృదయంలో ఒక జాతి ఏదో ఒక రోజున విశ్వసిస్తుందని హజుజార్ (స) మనస్సులో గట్టి నమ్మకం ఉండేది. కాని ఆ జాతి దాని దుష్టార్థముల వలన విశ్వాసం నుండి దూరముండడమే గాకుండా దేవుని కోపాగ్నికి గురైనది. బహుశా ఈ సందర్భములోనే ఎంతో విచారకరమైన ఈ పదాలు ఉచ్చరించి ఉండవచ్చును. ఒకవేళ యూదులలో నుండి ప్రభావశీలురైన పది మంది నన్ను విశ్వసించిన కూడ ఈ జాతి మొత్తం నన్ను విశ్వసిస్తుందని, దేవుని శిక్ష నుండి రక్కించ బధుతుందని నేను దేవుని పట్ల నమ్మకాన్ని కట్టి ఉండేవాడిని. మొత్తానికి అక్కడి నుండి లేచి వెళ్లిపోవుచున్నప్పుడు బనూ ఖురైజా పురుషులను, స్ట్రీలను, పిల్లలను వేరు వేరు చేయండి అని ఆదేశించారు. ఆదేశాను సారం ఇరు వర్గాలను వేరు వేరుగా మదీనాకు తీసుకొని రావడం జరిగింది. నగరంలోని రెండు వేరు వేరు ఇళ్ళలో వారిని ఉంచడం జరిగింది. ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిం వసల్లం ఆదేశం మేరకు అనుచరులు స్వయముగా ఆకలి దప్పికలతో ఉంటూ బనూ ఖురైజా వారి కోసం గంపల కొద్ది వండ్లు ఫలాలు తీసుక వచ్చారు. రాత్రియంతయు యూదులు వండ్లు ఫలాలు తినడంతోనే గడిపారు. మరుసటి రోజు ఉదయం సాఫ్ బిన్ ముఅజ్ తీర్మాను అమలు జరుపవలసి యుండెను. ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిం వసల్లం సమర్థులైన కొందరిని ఆ బాధ్యతలను నెరవేర్పుటకు నియమించారు. ఆపై స్వయముగా హజుజార్ (స) కూడ తీర్మానంను అమలు చేయు ప్రదేశంలోనే కూర్చొని ఉన్నారు. అక్కడ కూర్చొవడం ద్వారా తీర్మాను అమలు చేయబడు తున్నప్పుడు ఏదేని సమ్ముత్త తల్తుటినచో, ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిం వసల్లంగారి మార్గదర్శకం అవసరమున్నచో వెంటనే మార్గదర్శనం పొందుటకు సులువుగా కూడ ఉండును. ఏదోషి పట్ల అయినా ఎవరికైన కనికరం కట్టి మన్నించమని విన్నవించుకున్నచో అతని క్షమించ వేయడంలో కూడ సులువుగా ఉండును. ఎందుకనగా సాఫ్ రజి తీర్మాను న్యాయస్థాన రూపంలో హజుజార్ (స) ముందు ప్రవేశ పెట్టబడు. కారణం ఒక చక్రవర్తిగా, సామ్రాజ్యవాదానికి నాయకునిగా కొనసాగుచున్నందున హజుజార్ (స) ముందు ఎవరైన క్షమాభిక్షను యాచించినచో అట్టి యాచనను తప్పకుండా అంగీకరించవచ్చను. మొత్తానికి దోషులను ఒక్కాక్కరిగా తీసుకవచ్చి హతమార్పమని కూడ హజుజార్ (స) ఆదేశించారు. అనగా ఒకరిని హతమార్పుతున్నప్పుడు మరొకరు సమీపంలో ఉండకూడదు. కావున ఒక్కాక్కర్ దోషిని వేరు వేరుగా తీసుకవచ్చి సాఫ్ బిన్ ముఅజ్ రజి తీర్మాను ప్రవేశించార

జరిగింది.

బనూ ఖురైజాకు విధించిన శిక్క విషయంలో ముస్లిమేతర రచయితలు ఎంతో దారుణమైన రీతిలో ఆం హజుత్ సల్లల్లాహులు అలైహిసా వసల్లంపై దాడులు చేస్తుంటారు. లేదా దాడి చేశారు. నుమారు 400 మంది యూదలకు మరణ శిక్క అమలు పర్మిసందున నపూజ్బిల్లాల్కూ హజుస్సర్ (స)ను దౌర్జన్యంగా, కృసుడిగా చిత్రీకరించడం జరుగుతుంది. కానీ మన జమాతుకు చెందిన పరిశోదకుడు మరణ శిక్క విధించబడిన వారి సంఖ్య 16 నుండి 17 మంది అని నిర్ధారించడం జరిగింది. నేటికి ఇది పరిశోధించ దగిన అంశం. ఈ అంశంపై పరిశోధన చేయవచ్చును. కొందరు 100 మంది అని, మరి కొందరు 400 మంది అని, మరి కొందరు ఇంకా ఎక్కువ మంది అని, కొందరు 1000 మంది అని, మరి కొందరు 900 మంది అని ప్రాసారు. ఒక ఖుభ్యుతమైన సంఖ్య పేర్కొన బడలేదు. కావున పరిశోధన చేయవచ్చును. ఒకవేళ 400ల మంది అయినప్పటికి ఇది కేవలం మతపరమై విద్యేషము వలనే ఆరోపణలు చేస్తున్నారని భావించాలి. పాశ్చాత్య అభివృద్ధి చెందిన దేశీయులలో కూడ ఇస్లాం మరియు ఇస్లాం స్థాపకులైన హజుత్ ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహిసా వసల్లం పట్ల ఈ విద్యేషము కల్పించున్నారు. ఇలాంటి ఆరోపణలే చేస్తుంటారు. హజుత్ మిర్ాబీ బహీర్ అహ్మద్ రజి గారు మరల ఇలా ప్రాసారు: ఈ ఆరోపణకు సమాధానముగా ఇక్కడ గుర్తుంచుకోవలసి మొదటి విషయ మేమనగా, బనూ ఖురైజా పట్ల చేయబడిన తీర్మాణం దేనినైతే వీరు దౌర్జన్య పూరిత తీర్మాణమని భావిస్తున్నారో ఆ తీర్మాను సార్ రజి ముహమ్మద్ రజి ఇచ్చారు. అంతేగాని ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిసా వసల్లం ఏ మాత్రం కాదు. కావున ఆ తీర్మాను హజుస్సర్ (స) ఇవ్వనప్పుడు హజుస్సర్ (స)పై ఆరోపణలు చేయడం సరికాదు. రెండవ విషయమేమనగా, ఇవ్వబడిన తీర్మాన అక్కడ సెలకొన్న పరిస్థితుల దృష్టి ఏ మాత్రం తప్పుడు తీర్మాన కాదు. దౌర్జన్యపరమైన తీర్మాన అంతకన్నాడు. మూడవది, సార్ రజి తీర్మాను ఇచ్చుటకు ముందు ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిసా వసల్లంతో తీసుకున్న ప్రమాణం మేరకు హజుస్సర్ (స) కూడ ఆ తీర్మాను కట్టుబడి ఉండాల్సి వచ్చింది. నాలుగవ విషయం, స్వయముగా దోషులే తీర్మాను అంగీకరించారు. అట్టి తీర్మానై ఎలాంటి అభ్యంతరంను వ్యక్తపర్చలేదు. ఆ తీర్మాను తమ కోసం దైవ విధితముగా భావించారు. కావున అట్టి పరిస్థితులలో హజుస్సర్ (స) అనవనరముగా జోక్యం చేసుకోవడం సమంజసం కాదు. సార్ రజి తీర్మాణం చేసిన తరువాత ఆ తీర్మాతో ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిసా వసల్లంకు ఉన్నటు వంటి సంబంధం ఏమిటనగా, హజుస్సర్(స) తమ అధికారిక వ్యవస్థ ద్వారా ఆ తీర్మాను ఎంతో జాగ్రతగా అమలు పర్చాలి. కావున హజుస్సర్ (స) ఆ తీర్మాను ఎంతో కట్టుదిట్టముగా కరుణాదయా దృక్పథంతో అమలు వర్షించి విషయాన్ని ముందే తెలుపడం జరిగింది. అనగా ఈ దోషులు శిక్కించబడుతున్న రోజు వరకు వారికి అన్ని రకాల నివాస, భోజన, ఇతర సౌకర్యాలన్నీ కల్పించడం జరిగింది. ఆ తరువాత సార్ రజి తీర్మా అమలు చేయు రోజున కూడ దోషులు కొద్ది మేరకే ఇఖ్వంది పడునట్లు జాగ్రతలు తీసుకున్నారు. ముందుగా దోషుల మనోభావాలను దృష్టియందుంచు కొని ఒక దోషిని శిక్కిస్తున్నప్పుడు మరోక దోషి అక్కడ ఉండకూడదు. చరిత్ర పుటలలో ఇలా పేర్కొనబడింది. ఎవరినైతే శిక్కించుటకు మరణశాలకు తీసుక వచ్చేవారో వారు అక్కడికి చేరుకునే అంత వరకు వారిని ఎక్కుడికి తీసుకవెళ్ళుచున్న విషయం వారికి తెలిసేది కాదు. ఇదియే కాకుండా ఏ దోషి విషయంలోనైన ఎవరైన క్షమాభిక్ష యాచించినచో వెంటనే క్షమించే వారు. కేవలం వారిని ప్రాణాలతో విడిచి పెట్టడమే కాకుండా వారి భార్య పిల్లలను, వారి ధనమును కూడ వారికి తిరిగి ఇచ్చివేయాలని ఆదేశించే వారు. అలా వారి సంపదను కూడ వారికి అప్పగించేవారు. ఒక దోషి పట్ల ఇంతకన్న ఎక్కువ దయాదాక్షణాలను ఎవరు చూపగలరు?. కావున

బనూ ఖురైజా విషయంలో ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిసా వసల్లంపై ఆరోపణలు చేయడం ఏ విధముగాను సమంజసం కాదు. ఒక విధముగా చెప్పుదలచినచో ఈ ఘటన హజుస్సర్ సల్లల్లాహు అలైహిసా వసల్లం గారి ఉత్తమ లక్షణాలు, క్రమబద్ధమైన వ్యవస్థ, వారి స్వభావంలో ఉన్నటు వంటి కరుణా, క్షమాగుణాల ఒక ఉత్తమ నిదర్శనం.

సార్ రజి తీర్మా దృష్టి కలినమైనదై ఉండవచ్చును. మానవ స్వభావం ఆ తీర్మాపై బాధ పడవచ్చును. కానీ ఇక్కడ ఎదురయ్యా ప్రశ్న ఏమిటనగా, ఈ తీర్మా కూకుండా మరేదైన ప్రత్యాస్నయ తీర్మా అందుబాటులో ఉన్నదా? బనూ ఖురైజా విషయంలో సార్ రజి ఇచ్చిన తీర్మా స్వాభావికముగా కలినముగా ఉన్నప్పటికి అప్పటి పరిస్థితులకు ఆ తీర్మాయే సరైనది. అక్కడ ఏర్పడిన పరిస్థితులలో తప్పని సరిగా ఆ తీర్మానివ్వడం జరిగింది. ఇంతకు మించి మరే మార్గం లేకుండెను. ఈ కారణం చేతనే మార్గోలేన్ అను రచయిత ఇస్లాం మిత్రుడు కానప్పటికి సార్ రజి తీర్మా పరిస్థితులకు అనుగుణముగానే ఉన్నది. ఆ తీర్మా కాకుండా మరే తీర్మా ఆ సమయంలో సరికాదు అని ఏకీభవించడం జరిగింది. వారు ఇట్లు ప్రాసారు: అహోజాబ్ యుద్ధం ముహమ్మద్ గారు సల్లల్లాహు అలైహిసా వసల్లం తెల్పినట్లుగా వారి వాగ్దానం మేరకు కేవలం దేవుని అభిష్టం మేరకే జరిగింది. బనూ నజీర్ తెగవారు రెచ్చగొట్టడం వలనే లేదా వారి ప్రయత్నాల వలనే ఆ యుద్ధం చేయవలసి వచ్చింది. బనూ నజీర్ను హజుత్ ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహిసా వసల్లం గారు కేవలం మధ్యం బహిష్మరించుటకే సుముఖతను చూపారు. ఇక్కడ తలత్తు ప్రశ్న ఏమిటనగా, ఇప్పుడు కూడ బనూ ఖురైజా వారిని మధ్యం బహిష్మరించి ఇస్లాంకు వ్యతిరేకించు వారిని, శత్రువులను రెచ్చగొట్టువారి సంఖ్యను వారి బలాన్ని పెంచుకొనుటకు అవకాశాన్ని కల్పించాలా?. రెండవ విషయము ఏమిటనగా, బహ్యముగా దంధయాత్ర చేయువారికి సహకరించినటు వంటి జాతిని మధ్యం నొల్పిని నిలుపుకోవడం శ్రేష్ఠం కాదు. వారిని బహిష్మరించడం రక్షణకే ప్రమాదం. వారిని మధ్యం నొల్పిని నిలుపుకోవడం ఇంకా భయంకరమైన పరిణామాలకు దారి తీస్తుంది. కావున వారికి మరణశిక్క విధించడం కన్న మరెలాంటి ప్రత్యాస్నయ శిక్క వారికి లేకుండెను.

మగోలేన్ ఈ విధముగా ప్రాసాదు. కావున సార్ రజి తీర్మా చట్ట బధముగా, న్యాయబధముగా, నిబంధనలకూ పూర్తి అనుకూలముగా ఉన్నటువంటి తీర్మా. ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహిసా వసల్లం ముందే ప్రమాణం చేసినందున వారు ఈ విషయంలో ఏ మాత్రం కనికరం చూపించడానికి వీలు లేకుండెను. ఎవరైతే క్షమించుని వేడుకున్నారో వారి విషయంలో కనికరం చూపించడం జరిగింది. అంతేగాని సాధారణముగా అందరి విషయంలో కనికరం చూపించడం చూపలేరు. యూదులు హజుస్సర్ (స)ను న్యాయమూర్తిగా స్వీకరించుటకు నిరాకరించి నందున సిగ్నతో తలలు దించుకున్నారు. అందుకే వారిల

నమస్యలను మూసా (అ)) ధర్మశాస్త్రము ప్రకారం పరిష్కరించేవారు. ఇక మనం తోరాత్మను చూసినచో బనూ ఖురైజా చేసినటు వంటి ద్రోహానికి నఅద్ రజి చేసిన తీర్పుకు అనుగుణముగానే అందులో లిఖించబడి యున్నది. (సీరియస్ ఖాతమున్నచీయాన్ పుట 599-611)

మొత్తానికి బనూ ఖురైజా విషయంలో హాజిత్ సాఫ్ బిన్ ముఅజ్ కు ఎంత వరకు సంబంధము ఉండెనో అంతవరకే ఇక్కడ మాటల్డుకోవడం సమంజసనం. హాజిత్ సాఫ్ బిన్ ముఅజ్ రజి గారి గురించి మరి కొంత భాగం మిగిలి యున్నది. ఇన్నా అల్లాహ్ తరువాత ప్రస్తావించేదను.

ఇప్పుడు నేను కొన్ని రోజుల క్రితం మృతి చెందిన కొందరు మృతుల ప్రస్తావన చేయుదును. ఇన్నా అల్లాహ్ జుమా నమాజ్ తరువాత వరోక్క జనాజా నమాజ్ కూడ చదువించేదను.

మొదటి జనాజ గో॥ హజియ రథియా ఖాలిద్ గారిది. వీరు ఘూనాకు సదర్ లజ్మ ఇమాఅల్లాహ్గా సేవలందిన్నన్నారు. వీరు జూన్ 30వ తేదిన 65 సంవత్సరాల వయస్సులో మృతి చెందారు. ఇన్నా లిల్లాహీ వ ఇన్నా ఇలైహీ రాజిహాన్. వీరు యుట్రీన్ క్యాన్సర్కు గురైనారు. కొంత వరకు వీరికి స్వస్థత కూడ లభించినది. అల్లాహ్ తాలా వారికి ఆరోగ్యాన్ని ప్రసాదించాడు. కాని ఈ సంవత్సరం మే నెలలో మరల రెండవ సారి వారి శరీరం క్షీణించడం మొదలు పెట్టింది. ఒక్కసారిగా రెండవసారి దాఫి జరిగింది. కొన్ని రోజులు ఆసుపత్రిలో ఉన్న తరువాత జూన్ 30న వీరు మృతి చెందారు. హజియ రుథియా ఖాలిద్ గారు ఘూనాలోని ఉ త్తర ప్రాంతమైన వా నగరంలో ఏప్రిలన 1955లో ఒక అహ్మదియ్ కుటుంబంలో జన్మించారు. వారి తండ్రి దివంగతులైన అల్ హజ్ ఖాలిద్ స్వాలిహ్ గారు వా అనే నగరానికి సమీపంలో ఉన్నటు వంటి ఒక గ్రామములో ఇమాంగా పని చేసేవారు. ఆ గ్రామానికి చెందిన వారిలో అనేకులు విగ్రహాధకులు. వారు విగ్రహాధకులలో ప్రచారం చేసి అక్కడ అహ్మదియ్ ను స్థాపించారు. హజియ రుథియా గారి బాల్యం వా నగరంలోనే గడిచింది. వీరు ఒక అర్థవంతమైన, పద్ధతులు తెలిసిన, విధానాలను అనుసరించు మహిళ. వృత్తి వరంగా వీరు ఒక ఉ పాధ్యాయురాలు. తమ వృత్తిలో వీరు తమ ప్రాంతము వారికి మరియు ఇతర జమాఅత్ సభ్యుల కొరకు ఒక ఉదాహరణగా నిలిచారు. ఉధ్వోగ విరమణ తరువాత బుస్తాన్ అహ్మదీలో అహ్మదియ్ ఇంటర్వెప్పుల్ సుగ్గులో పోడ్ మినిష్టర్గా పని చేశారు. పిల్లల విద్యా మరియు శిక్షణ విషయాలలో చాలా నేర్చి గలవారు. అనేక మంది విద్యార్థినుల విద్యా ఖర్చులను కూడ వీరే భరించేవారు. ఎంతో మంది పిల్లలను తమ ఇంట్లోనే పెంచుకుంటూ ఎలాంటి ఫీజులు తీసుకోకుండా వారిని చదువించేవారు. 2017లో వీరిని నేను సదర్ లజ్మ ఇమా అల్లాహ్ గా నియమించాను. వీరు ఎంతో విశిష్టతతో అధ్యక్షులాలుగా ఉన్నంత కాలం, అనారోగ్యంతో ఉంటూ కూడ తమ బాధ్యతలను నిర్వర్తించారు. వీరు మరణం వరకు సదర్ లజ్మ ఇమా అల్లాహ్ ఘూనా గానే కొనసాగారు. అనేక కార్యక్రమాలను నిర్వహించేవారు. ప్రస్తుతం కోవిడ్ కాలంలో కూడ నిబంధనలు ఉన్నప్పటికి వారు ఇంటర్వెప్పు ద్వారా శిక్షణ కార్యక్రమాలను చేపట్టారు. అలా మహిళలకు శిక్షణిచ్చారు. క్రమం తప్పకుండా నమాజ్ లను నల్గొపారు. ఎంతో ఇష్టముగా సత్కార్యములను చేసేవారు. తహజ్జుద్ నమాజ్ సల్మొపారు. క్రమం తప్పకుండా చందాలు చెల్లించేవారు. ఈ దివంగతులు వసియ్యత్ కూడ చేశారు. ఖిలాఫత్తతో వారికి మంచి అనుబంధం ఉండేది. వారికి ఇధరు కుమారులు, ఒక కుమార్తె, నలుగురు మనుమలు, మనుమరాల్లు గలరు. అల్లాహ్ తాలా వారిని క్షమించుగాకా!, వారిని కరుణించుగాకా!, వారి స్థాయిని పెంచుగాకా!. వారి సంతానానికి వారి సత్కార్యములను కొనసాగించు భాగ్యమును కల్పించుగాకా!.

నేడు ప్రస్తావించబడుచున్న రెండవ జనాజ గో॥ సఫియా భేగం గారిది. వీరు దివంగతులైన గో॥ షైక్ ముబారక్ అహ్మద్ పూర్వపు ముబల్హిఫ్ సిల్సిలా ఆఫ్రికా, ఇంగ్లాండ్, అమెరికా గారి భార్య. వీరు జూన్ 27వ

తేదిన 93 సంవత్సరాల వయస్సులో మృతి చెందారు. ఇన్నా లిల్లాహీ వ ఇన్నా ఇలైహీ రాజిహాన్. వీరు హాజిత్ ఖాజి అబ్దుస్సులాము భట్టి మరియు ముబారక్ భేగం గార్డుకు అట్కోబ్రెచ్ 1926లో జన్మించారు. వీరు హాజిత్ మసీహ్ మౌవూద్ అలైహీస్సులాం గారి అనుచరులైన హాజిత్ ఖాజి అబ్దుర్హామ్ రజి గారి కుమారుడి కుమార్తె కాగా, హాజిత్ ఖాజి జియా ఉ దీన్ రజి గారి ముని మనవరాలు. అనేక విశిష్టతలు కల్గిన వారు. దుఱలు చేయునట్టి స్వభావం గలవారు. ఖిలాఫత్ పట్ల వారికి ఎంతో ప్రేమా భిమానాలు ఉండేవి. ఇలా చాలా తక్కువ మందికి ఉంటాయి. వీరు తమ సంతానంలోనే గాకుండా వారి సంతానపు సంతానంలో కూడ ఈ అనుబంధాన్ని పుట్టించారు. ఘలితముగా వారు కూడ ఈ అనుబంధాన్ని కొనసాగించారు. దివంగతులు వసియ్యత్ చేశారు. షైక్ ముబారక్ అహ్మద్ గారితో వీరికి రెండవ వివహం జరిగింది. ముబారక్ అహ్మద్ గారి ద్వారా వీరికి ఒక కుమార్తె జన్మించారు. మొదటి భర్తతో కూడ వీరికి సంతానం గలదు. వీరి మొదటి భర్త పేరు నసీర్ అహ్మద్ భట్టి. మొత్తానికి షైక్ ముబారక్ అహ్మద్ గారు అనేక దేశాలలో చాలా కాలం వరకు సేవలందించారు. వారు కూడ ఎంతో విధేయతతో సేవలందించారు. వీరి గుర్తుగా వీరి కుమార్తెతో పాటు షైక్ ముబారక్ అహ్మద్ గారి మొదటి భార్య ద్వారా జన్మించిన ఇధరు కుమార్తెలు ముగ్గురు కుమారులు గలరు. వీరి ఒక కుమారుడు ఘహీం అహ్మద్ భట్టి గారు ఇక్కడి క్రైస్తువు సెక్రెటరీ కార్యాలయంలో స్వచ్ఛంధముగా సేవలందిన్నన్నారు. వీరి ఒక మనుమడు సుబూర్ భట్టి గారు మురచ్చి సిల్సిలాగా సేవలందిన్నన్నారు. ప్రస్తుతం వకాలతే తచ్చీర్ యు.కేలో సేవలందిన్నన్నారు. మరొక మనుమడు అహ్మద్ ఘవాద్ భట్టి కూడ వభ్యే జిందగిగా అహ్మదియ్ కాలేజ్ కానోలో సేవలందిన్నన్నారు. మరొక మనుమడు ఖలీఫ్ భట్టి గారు విద్యాభ్యాసం పూర్తి చేసుకొని ప్రస్తుతం రిహ్యాపూ ఆఫ్ రిలిజియ్నులో సేవలందిన్నన్నారు. వీరి మరొక మనుమడు సబీల్ భట్టి గారు రెండు సంవత్సరాలకు పూర్వం చాలా అనారోగ్యానికి గురైనారు. సుమారుగా మరణం వరకు వెళ్ళారు. వీరి కోసం వారు చాలా దుఱలు చేశారు. వారి దుఱల ఘలితముగా ఆ బాలుడికి అల్లాహ్ తాలా స్వస్థతను చేకూర్చాడు. అయినా కూడ నేటికి నబీల్ గారికి ఆ అనారోగ్యం వలన చిన్న చిన్న ఆరోగ్య సమస్యలు గలవు. అల్లాహ్ తాలా వారికి సంపూర్ణ స్వస్థతను చేకూర్చగాకా!. సఫియా భేగం గారు వారి కోసం చేసిన దుఱలు కూడ వారికి ఆమోదం పొందుగాకా!. వీరు కూడ వభ్యే భాగస్వాములే. అల్లాహ్ తాలా వీరిని కూడ జమాఅత్ కొరకు ప్రయోజకుడిని చేయును గాకా!. వారి సంతానాన్ని కూడ ధార్మిక సేవకులుగా తీర్చిదిద్దును గాకా!.

వారి కుమార్తె ఘరీదా షైక్ గారు ఇలా తెల్పినారు: మా తల్లి గారు హాజిత్ మసీహ్ మౌవ

గారు ఎంతో ప్రేమతో వారి వివాహంను ముబల్లిఫ్ము గారైన షేక్ ముబారక్ అహ్మద్ గారితో చేయించారు. వారి మొదటి భార్య చనిపోయింది. వీరి భర్త కూడ మరణించారు. హజుత్ ఖలీఫతుల్ మసీహుస్సాలిన్ రహ్మాన్ గారు షేక్ ముబారక్ అహ్మద్ గారు అందించిన జమాతు సేవలకు సంతోషించి వారికి ఒక బహుమానంను ఇస్తున్నాను అని తెలిపారు. ఆపై ఈ సంబంధమును కుదుర్చారు. ఆ బహుమానంను సఫియా భేగం రూపంలో అందించడం జరిగింది. షేక్ గారు కూడ ఆ బహుమానంను ఎంతో విలువగా కాపాడుకున్నారు. షేక్ గారు వారిని చాలా గౌరవించారు. వారి మొదటి భర్త వారి యుక్త వయస్సులో మృతి చెందినందున వారి సంతానంను కూడ చాలా గొప్పగా చూశారు. వారి పెద్ద కుమారుడు షమీమ్ భట్టి గారు స్వాల్ఫ్ మరియు కాలేజ్లలో నా తోటి సహ విద్యార్థి. నేను కూడ చూశాను. షేక్ ముబారక్ గారు వారి పిల్లలను కూడ చాలా చక్కగా చూశారు. అలా వారి హక్కును చెల్లించారు. అదే విధముగా సఫియా భేగం కూడ షేక్ గారు జమాతు సేవలో ఉండగా, ఒక జీవిత సమర్పితుని భార్యగా చాలా బాధ్యతలను నెరవేర్చినారు. చాలా తక్కువ మంది ముబల్లిఫ్ముల భార్యలు ఇలా హక్కును చెల్లిస్తూ ఉంటారు. అతిధులకు కూడ ఆతిథ్య మర్యాదలు బాగుగా చేసేవారు. ఏనాడు కూడ ఎలాంటి ఫిర్యాదులు చేయలేదు. అదే విధముగా జమాతు సభ్యుల కోసం కూడ దుఱలు చేసేవారు. షేక్ ముబారక్ అహ్మద్ గారి ఆధ్యార్యంలో ఉన్నటు వంటి ముబల్లిఫ్ములతో, వారి కుటుంబ సభ్యులతో చాలా చక్కగా వ్యవహరించే వారు. నేను ఖలీఫాగా ఎన్నుకోబడిన తరువాత వారి అనుబంధము నాతో చాలా మేరుగు పడింది. ఖిలాఫత్ పట్ల చాలా అభిమానంను కల్గి ఉండటాన్ని నేను కూడ చూశాను. ఇలాంటి అభిమానంను చాలా తక్కువ మంది కల్గి ఉంటారు. అల్లాహ్ తాలా వారి స్థాయిని పెంచుగాకా!. వారి సంతానాన్ని కూడ జమాతు మరియు ఖిలాఫత్ తో విధేయులుగా ఉండునట్లు చూడును గాకా!

మూడవ జనాజి నమాజ్ గో॥ అలీ అహ్మద్ రిటైర్డ్ ముఅల్లిమ్ వష్టో జదీద్ గారిది. వీరు జూన్ 18న 86 సంవత్సరాల వయస్సులో మృతి చెందారు. ఇన్నా లిల్లాహి వ ఇన్నా ఇలైహి రాజీవ్ న్. వారి తండ్రి హజుత్ మియాం అల్లాహ్ దత్తా గారు హజుత్ మసీహ్ మౌవ్రాద్ అలైహిస్సులాం గారి అనుచరులు. వారు 1903లో హజుత్ మసీహ్ మౌవ్రాద్ అలైహిస్సులాం గారు జిహలంలో పర్యాటిస్తున్న సమయంలో తమ గ్రామము నుండి 10 నుండి 12 మైళ్ళ దూరం ప్రయాణించి హజుల్ అలైహిస్సులాం చేతిలో బైతు చేయు భాగ్యమును పొందారు. మొత్తానికి వీరు 1965లో తమ జీవితాన్ని అంకితం చేశారు. 1967 నుండి 2008 వరకు సుమారుగా 41 సంవత్సరాల పాటు సింద్ మరియు పంజాబ్ రాష్ట్రాలలోని అనేక జమాతులలో సేవలందించారు. వందలాది మంది బాల బాలికలకు స్త్రీ, పురుషులకు ఖుర్జాన్ నేర్చించారు. వారి తట్టీఫ్ము మరియు దుఱల ఫలితముగా రెండు పదుల సంభ్యలో అనేకులు జమాతులో చేరు భాగ్యమును పొందినారు. అలీ గారు వసియ్ తు కూడ చేశారు. వీరు తమ గుర్తుగా భార్య, భార్యతో పాటు ఇద్దరు కుమార్తలు, ముగ్గురు కుమారులు గలరు. వారి ఒక కుమారుడు అబ్దుల్ హోది తార్థుల్ గారు ఘూర్ణాలో ముబల్లిఫ్ముగా పని చేయుచున్నారు. అక్కడి అంతర్జాతీయ జామియా అహ్మదియ్ లో 7 సంవత్సరాలు ఉపాధ్యాయుడిగా సేవలందిస్తున్నారు. ప్రస్తుతం నెలకొన్న పరిస్థితుల కారణంగా వారు తన తండ్రి గారి జనాజి మరియు సమాధి కార్బూకుమములో పాల్గొనలేక పోయారు. వీరి సోదరుని ఇద్దరు కుమారులు కూడ మురచ్చిలుగా సేవలందిస్తున్నారు. అదే విధముగా వీరి కుమార్తే గారి ముగ్గురు కుమారులు హఫిజే ఖుర్జాన్లు గా సేవలందిస్తున్నారు.

మఘుస్ అహ్మద్ మసీహ్ గారు జీవిత సమర్పితులు, మురచ్చి సిల్సిలా. ప్రస్తుత రోజులలో కేంద్రంలో సేవలందిస్తున్నారు. వారు ఇలా

ప్రాసారు: గో॥ మౌలీయ్ గారు జీవిత సమర్పితులకు, మురచ్చిలకు, ముఅల్లిమ్లకు ఆదర్శవంతులుగా నిలిచారు. తక్కువ మాట్లాడేవారు, చూపులు క్రిందికి మరల్చుకునేవారు, తమ బాధ్యతలో నిమగ్నమయ్యేవారు, దుఱలు చేసేవారు, న్యాయబద్ధత గలవారు, సోదరభావంతో మెలుగేవారు, ఖిలాఫత్ అహ్మదియ్ తు కొరకు కవచంగా నిలిచేవారు, ఒకవేళ అసహనం కల్గినచో నచ్చజెప్పినచో అర్థం చేసుకునేవారు. పొదుపుగా జీవించేవారు. మౌలీయ్ గారు చదువు నేర్చిన పిల్లలు ఈ రోజు పెరిగి పెద్దవారైనారు. అయినా కూడ వారి మనస్సులో వారి పట్ల ప్రేమాభిమానాలను కల్గి ఉన్నారు. అల్లాహ్ తాలా వారి స్థాయిని పెంచుగాకా!, వారి సంతానానికి, వారి పిల్లలలో కూడ వారి సత్కార్యములు అలవడును గాకా!.

ప్రస్తావించబడుచున్న మరోక జనాజి గో॥ రఫిఖా బిబి గారిది. వీరు బఫీర్ అహ్మద్ డోగర్ గారి భార్యామణి. వీరు అవ్వాది పూర్ నార్యాల్ జిల్లాకు చెందినవారు. వీరు మే 22న మృతి చెందారు. ఇన్నా లిల్లాహి వ ఇన్నా ఇలైహి రాజీవ్ న్. వారి కుటుంబంలో అహ్మదియ్ తు వారి తాతా గారైన హజుత్ మలిక్ సర్రార్ భాన్ డోగర్ గారి ద్వారా చేరుకుంది. వీరు అనుచరులు. వారి కుమారుడు రియాజ్ అహ్మద్ డోగర్ గారు ఇలా ప్రాసారు: నాకు జ్ఞానం వచ్చిన నాటి నుండి వారిని చాలా నమాజ్ సల్మేవారిగా, పవిత్ర రాలిగా చూశాను. నమాజ్లు, రోజులు పాటించేవారు. వారు చాలా సూరాలను కంఠస్థం చేశారు. ఉదుయం వేళ పాలను వేడి చేస్తూ తఫుంబున్ అధ్యాయంను పరించేవారు. క్రమం తప్పకుండా నమాజ్లను సల్మేవారు. ప్రతి నమాజ్లలో ఒకరిద్దరు మనుషులు, మనుషుల్లను తప్పకుండా తనతో పాటు నిలబెట్టుకునేవారు. తద్వారా వారిలో కూడ నమాజ్ పట్ల చాలా ప్రద్ధ కల్లుతుందని భావించేవారు. నమాజ్ తరువాత కూడ చాలా సమయం పరకు జాయే నమాజ్పై కూర్చుని తస్సీ చేసేవారు. పెద్ద పెద్దగా ఖుర్జాన్ పారాయణం చేసేవారు. ఇంట్లో వారి ఖుర్జాన్ పారాయణం మారుప్రొగేది. వారికి చాలా ఆధ్యాయలు కంఠస్థం వచ్చును. ఖిలాఫత్ పట్ల వారికి చాలా ప్రేమాభిమానాలు, ఇష్టాలు ఉండేవి. ఖలీఫా గారి దుఱల పట్ల చాలా నమ్మకంను కల్గి ఉండేవారు. తన కుమారుడు, మనుషుడు, కుమార్తే కుమారుడు కూడ మురచ్చిలు అనే విషయాన్ని ప్రజలకు ఎంతో గర్వముగా చెప్పుకునేవారు. వారి పిల్లలను చాలా అధికముగా గుర్తు చేసుకుంటూనే మరోవైపు దేవుని అనుగ్రహం వలన తన వంశం ప్రపంచ నలుమూలలో వ్యాపించిందని ఎంతో గర్వముగా చెప్పుకునేవారు. వారి గుర్తుగా 6 గురు కుమారులు, ఒక కుమార్తే మరియు కుమారుల కుమార్తేల కొడుకులు కూతుళ్ళు గలరు. వారి ఒక కుమారుడు రియాజ్ అహ్మద్ డోగర్ గారు తంజానియాలో జమాతు సేవ చేయు భాగ్యమును పొందుతున్నారు. ప్రస్తుతం నెలకొన్న పరిస్థితుల కారణంగా వీరు కూడ వారి జనాజిలో, సమాధిలో పాల్గొనలేక పోయారు. అల్లాహ్ తాలా వారికి సహానంను, ఓర్చును అందించుగాకా!, వారి కు

(గత సంచిక తరువాత)

హనీలకు ప్రవక్త అనుచరుడు రకాన (ర) గారు తన భార్యకు ఒకే వేదికపై ఇచ్చిన మూడు తలాక్లను ఒకే తలాక్గా భావించి తన తలాక్లను వెనుకకు తీసుకొమ్మని ఆదేశించిన ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం గారి హదీన్ పట్ల చాలా అవగాహన ఉన్నప్పటికి కూడ వారు ఆ హదీన్ ప్రకారం నమస్కను పరిషురించడం లేదు. ఇదెంతో విచారించదగిన విషయం.

హనీలు హజుత్ ఉమర్ (ర) చేసిన తీర్యాణమును తమ అభిమతమునకు ఆధారముగా చూపుదురు. ఆ తీర్యాణమేమనగా ఒక సందర్భములో వారిట్లు తెల్పిరి: ఒకవేళ ఏవరైన ఒకే వేదికపై మూడు తలాక్లను ఇచ్చినచో మేము దానిని ఒకటిగా గాకా మూడింటిగా భావించేదము. ఈ తీర్యాణంలో గల ఆంతర్యమేమనగా పవిత్ర ఖుర్జెన్ మరియు అహదీను బోధనలకు భిన్నముగా ఒకే వేదికపై మూడు తలాక్లు ఇచ్చు ఆచారము విశ్వతమైన కాలంలో, ఇస్లాం ధర్మ శాస్త్రము అపహస్యమునకు గురి కాకుండా ఉండుటకు, సహభాలతో (అనుచర వర్గంతో) సంప్రదింపులు జరిపిన తరువాత వారిని శిక్షించు ఉద్దేశంతో ఒకే వేదికపై ఇచ్చు మూడు తలాక్లను ఇకపై మూడు తలాక్లుగానే భావించాలని, తలాక్ ఇచ్చిన వ్యక్తికి తలాక్ రద్దు చేసుకొనే అవకాశం కల్పించకూడదని, ఇకపై అట్టి తలాక్ను తలాక్-వీ- బత్తగా (మరల ఆ వ్యక్తితో వివాహం చేసుకునే అవకాశం లేకుండా ఇచ్చే విడాకులు) గుర్తించాలని ఆదేశము జారి చేసిరి. వాస్తవానికి హజుత్ అబూబకర్ (ర) గారి పూర్తి భిలాఫత్ కాలంలో మరియు హజుత్ ఉమర్ (ర) ప్రారంభపు రెండు సంవత్సరముల వరకు ఏ వ్యక్తి అయినా తన భార్యకు ఒకే వేదికపై మూడు తలాక్లు ఇచ్చినను వాటిని ఒకే తలాక్గా భావించేవారు. ఆ వ్యక్తి మరల తలాక్ను రద్దు చేసుకునే అవకాశమును కల్పించేవారు. కాని పైన వివరించినట్లు ఒకే వేదికపై మూడు తలాక్లు ఇచ్చు ఆచారము పవిత్ర ఖుర్జెన్ మరియు అహదీన్ బోధనలకు పూర్తి విరుద్ధం కావున, ఈ ఆచారమును అరికట్టుటకై హజుత్ ఉమర్ (ర) గారికి ఇలాంటి కరిస్తును నిర్ణయమును తీసుకోవలసి వచ్చినది. ఘలితముగా విడుకులిచ్చుటకు సిద్ధముగా ఉన్న వ్యక్తి ఒకటి పది సార్లు ఆలోచించి తగు నిర్ణయము తీసుకునే అవకాశం ఎర్పుడును. అంతేగాకా ఈ నిర్ణయము వలన వివాహిత గౌరవం కూడ కాపాడబడినట్లుగును. లేనిచో వారికి ఇష్టము వచ్చిన ప్రతిసారి విడాకులు ఇచ్చున్నట్లు ప్రకటించడం, ఆ తరువాత ఆ ప్రకటణను రద్దు చేయడం ఒక అటగా మారినది, దీని వలన అట్టి వివాహితలను పలుపురు పలు రకాలుగా హేళన చేసేవారు. కాని ఈ నిర్ణయముతో భార్య, భర్తల మధ్య శాస్త్రత విడాకులు చెల్లుబాటు కావడం వలన అతడు తన తప్పును తెలుసుకొనినా తప్పును సరిదిద్దుకోని ధర్మ శాస్త్రముతో ఆటలు ఆడుకోకుండా ఇకపై సత్రవర్తనతో వ్యవహరించునని ఆలోచించడమైనది. ఈ నిర్ణయమును గూర్చి సహీ ముస్లిం కితాబు త్తలాక్లో ఈ విధముగా గలదు:

అనువాదము: హజుత్ అబూల్లాహ్ బిన్ అబ్యాస్ (ర) ఇలా ఉల్లేఖించిరి, రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం కాలంలో, హజుత్ అబూబకర్ (ర) కాలంలో మరియు హజుత్ ఉమర్ (ర) భిలాఫత్ ప్రారంభపు రెండు సంవత్సరముల వరకు మూడు తలాక్లను ఒకే తలాక్గా భావించేవారు.

హజుత్ ఉమర్ (ర) ఇలా ఉల్లేఖించిరి; ప్రజలు తలాక్ ఇచ్చు విషయంలో తొందర పడుచున్నారు. వాస్తవానికి వారికి ఈ విషయములో ఒక నిర్ధిశిత సమయం కూడ గలదు. కావున ఇలాంటి తొందర పాటు గల వ్యక్తులకు గుణపారం నేర్చుటకై ఎందుకు మనము ఒకే వేదికపై ఇచ్చిన మూడు తలాక్లను మూడుగా భావించకూడదు. ఈ విధముగా వారు ఆ ఆదేశమును జారి చేసిరి.

హనీలు హజుత్ ఉమర్ (ర) గారి ఈ నిర్ణయాన్ని ఆచరిస్తూ ఒకే వేదికపై ఇచ్చిన మూడు తలాక్లను మూడుగా భావిస్తున్నారు. కాని విద్యావంతులందరు హజుత్ ఉమర్ (ర) గారి ఈ నిర్ణయము కేవలం వారికి గుణపారం నేర్చుటకని, అది తాత్క్వికమైనదని, శాస్త్రతమైనది, ప్రశ్నయ కాలము వరకు అచరణయోగ్యమైనది కేవలం పవిత్ర ఖుర్జెన్ చూపిన మార్గమేనని భావిస్తున్నారు. అహ్మదియ్య జమాత్ కూడ ఈ అభిమతమునే కల్గియున్నది. అందుకే ఫిక్హపో అహ్మదియ్య పర్సనల్ లా లో విషయము ఈ విధముగా ప్రాయబడి యున్నది.

“ విశ్వాసబరితమైన ఉల్లేఖనంల ద్వారా నిరూపితమైన విషయమేమనగా, ఆం హజుత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ప్రవక్ష్యత్ సమయమంతయు మరియు హజుత్ అబూబకర్ సిద్దిష్ (ర) భిలాఫత్ కాలమంతయు ఆదే విధముగా హజుత్ ఉమర్ (ర) గారి ప్రారంభపు రెండు సంవత్సరముల కాలము వరకు ఒకే వేదికపై ఇచ్చిన మూడు తలాక్లను ఒకే తలాక్గా భావించడమైనది. కాని హజుత్ ఉమర్ (ర) ఇలా విచారమును వ్యక్తపరుస్తూ, ధర్మ శాస్త్రము కల్పించిన ఒక అవకాశమును కొందరు దుర్మార్గులు హేళన చేయుచుండిరి. కావున ఇలాంటి తొందర పాటు గల వ్యక్తులను బంధించి, ప్రజలను హెచ్చరించుటకై ఒకే వేదికపై వారు ఇచ్చిన మూడు తలాక్లను మూడుగానే భావించాలనే ఆదేశమును జారి చేయడమైనది. కావున హజుత్ ఉమర్ (ర) గారి ఈ ఆదేశము కేవలం తొందర పాటు గల వారిని శిక్షించడం కోసమే కావున ఈ ఆదేశము శాస్త్రతమైనది కాదని నిర్ధారించడమైనది.” (ఫిక్హపో అహ్మదియ్య పర్సనల్ లా పుట 80)

ఒక ముసల్యాను వ్యక్తి ఇస్లాం ధర్మ శాస్త్రము మూడు సార్లు తలాక్ ఇచ్చు అవకాశం కల్పించినది. కాని ఒకే వేదికపై మూడు తలాక్లు ఇచ్చుటకు అనుమతి ఇవ్వలేదు. కేవలం మూడు వివిధ సమయాలలో మూడు తలాక్లను ఇచ్చు హక్కును మాత్రం కల్పిస్తున్నది.

వాస్తవానికి మూడు వివిధ కాలాలో మూడు తలాక్లను ఇచ్చు హక్కును కల్పించి వివాహ బంధం శాస్త్రతముగా విడుపోకుండా వదే వదే ఆలోచించుకునే అవకాశం కల్పించి ధర్మ శాస్త్రము పురుషునిపై ఎంతో ఉపకారం చేసినది. ఈ మూడు కాలాలలో పొరపాటున లేదా మూర్ఖత్వంలో వేసిన తప్పుటగులను సరిదిద్దుకునే అవకాశం కల్పించినది. తలాక్ ఇచ్చిన తరువాత తాను తెలుసుకున్న తప్పును పాశ్చాత్యపము చెందుతూ, బాధ పడుతు తనను తాను సంస్కరించుకునే ఒక అవకాశం లభించినచో భాగుంటుంది. అలా కానిచో తప్పును తెలుసుకున్న తరువాత సరిదిద్దుకునే అవకాశమును ధర్మ శాస్త్రము కల్పించలేదని ధర్మ శాస్త్రముపై నిందలు వేయుదురు. అలా అయినచో అట్టి ధర్మ శాస్త్రము సంపూర్ణమైన ధర్మ శాస్త్రముగా నిలువలేదు.

హజుత్ మసీహ్ మౌవూద్ అలైహిస్లాం సత్తమునకు ఒక గొప్ప నిదర్శనము

وَلَوْ تَقُولَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقْوِيلِ. لَأَخْذَنَا مِنْهُ أَبْلَيْتَنَا. ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتْرَيْنَ.

అనగా కొన్న విషయములను అతడు (ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) మా వైపు అంటగ్ంటి యుండినచో మేము అతని మెడనరమును కోసివేయువారము. (అలోహ్ పోత్స్: 45-47)

కాని ఇక్కడ విచారించదగిన విషయము ఏమిటనగా, ధర్మ శాస్త్రము కల్పించిన ఈ అవకాశమును కొందరు స్వార్థ ఉలమాలు, మూర్ఖుపు ప్రజానికము అపహస్యము చేయడమే గాకా, కరుణతో కూడిన ఈ సౌలభ్యమును శాపముగా మార్పుతున్నారు.

ఇస్లాం ధర్మ శాస్త్రము ప్రకారము నిఃభా (వివాహ బంధం) ఎంతో పవిత్రమైన ఒప్పంధం. ఇంతటి పవిత్రమైన ఈ బంధం కేవలం చిన్న చిన్న విషయాలకే, కొద్ది పాటి అలజడులకే తెంగింపులు చేసుకోవాలని ఇస్లాం ధర్మ శాస్త్రము కోరుకోవడం లేదు. కాని అతి కీప్పమైన సమయంలో భార్య, భర్తల మధ్య సయోధ్యత కుదరక వారి వైవాహిక జీవనం కొనసాగిని పరిస్థితులలో ఒకరి వలన మరొకరి జీవితం పూర్తిగా నాశనం కాకుండ ఉండుటకు మాత్రమే తమ పవిత్ర మైన ఒప్పంధంసు రద్దు చేసుకొనుటకు అవకాశమును కల్పించినది. ఆచ హజుత్ సలల్లాము అలైహిపా వసల్లం విడాకుల పట్ల అయిష్టతను చూసేవారు. ఈ విషయమును గూర్చి ఇట్లు ఉపదేశించిరి. అట్ ఘజల్ హలాలి ఇలల్లాహి త్తలాక్.

అనగా అనుమతించబడిన, చట్టబద్ధమైన విషయాలలో కూడ అల్లాహ్ తాలాకు అయిష్టత కల్పించు విషయం విడాకులు.

ఈ విషయంలో మరల తెలుగునేడేమనగా, వివాహం వలన ఇస్లాం ధర్మ శాస్త్రము పురుషునికి మూడు సార్లు తలాక్ (విడాకులు) తెలుగునే అవకాశంను కల్పించినది. కాని ఆ మూడు అవకాశాలను ఒకే వేధికపై ఒకే సారి ఉపయోగించు కొనుటకు మాత్రం అనుమతి ఇవ్వలేదు. ఎప్పుడైనా ఒక ముసల్మాను వ్యక్తి తన భార్యకు తలాక్ (విడాకులు) ఇప్పుడలచినచో ముందుగా ఒకే తలాక్ ఇవ్వాలి, అది మాట పూర్వకమై లేదా ప్రాతపూర్వకమై యుండాలి. ఇద్దరు సాక్షుల సమక్షంలో ఆ సమాచారమును తన భార్యకు అందించాలి. ఆ సమాచారం అందిన రోజు నుండి తలాక్ యొక్క వ్యవధి ప్రారంభమగును. అనగా తలాక్ ప్రక్రియ ప్రారంభమగును. ఈ ప్రక్రియ ప్రారంభమైన నాటి నుండి పురుషునికి 90 రోజుల వ్యవధి ఉంటుంది. ఈ 90 రోజులలో అతడు తన మనస్సు మార్చుకొన్నచో తాను ఇచ్చిన తలాక్ను రద్దు చేసుకోవచ్చును. దీనినే ఫిఫ్హహ (ధర్మ శాస్త్రము) ప్రకారం తలాక్-వి- రజ్జుకు అందురు. తలాక్-వి-రజ్జుకు లో వ్యవధి కన్న ముందే ఇచ్చిన తలాక్ను రద్దు చేసుకున్నందున రద్దు చేసుకున్న రోజు నుండి మరల వైవాహిక జీవితం ప్రారంభించవచ్చును. కాని ఒకవేళ అతడు ఇచ్చిన తలాక్ను 90 రోజులలో రద్దు చేసుకోన్నట్టే అప్పుడు తలాక్ ప్రక్రియ పూర్తి అగును. దీనినే ఫిఫ్హహ ప్రకారం తలాక్-వి- బాయిన్ అందురు. తలాక్-వి-బాయిన్లో సమయం మించి పోయినందున భర్తకు వ్యవధి దాటిన తరువాత రద్దు పర్ముకునే అవకాశం ఉండదు. కాని ఇరువురి మనస్సరాలు, భేదాభిప్రాయాలు దూరమై, తమ తప్పును తెలుగును మరల తమ వైవాహిక జీవితం ప్రారంభించవచ్చును. వారు మరల నూతనమగా నిఖాహ్ (వివాహం) చేసుకోవలసి యుండును. మరల హక్కు మొహర్ చెల్లించవలసి యుండును. పై రెండు తలాక్ విధానాలలో ఏ విధానం పూర్తి అయిను అనగా తలాక్ ఇచ్చిన పిదప వ్యవధిలో రద్దు చేసుకున్నను, రద్దు చేసుకోలేక పోయినను భర్త వైపు నుండి ఒక తలాక్ పూర్తి అయినట్లుగా లెక్కించబడును.

ఇది ధర్మ శాస్త్రము ప్రకారం తలాక్ ఇచ్చే విధానం. ప్రాత పూర్వకముగా లేదా నోటి ద్వారా ఇద్దరు సాక్షుల మధ్య తలాక్ ఇచ్చుటకు ముందు ఎన్నో ప్రక్రియలను దాటవలసి ఉంటుంది. అందులోక ప్రక్రియ భార్య, భర్తల మధ్య సయోధ్యత కుదుర్చుటకు పూర్తిగా ఇరువక్కల వారు ప్రయత్నించుట. దీనినే తహకీమ్ అందురు. ఒకవేళ సయోధ్యత కుదరక పోయినను తలాక్ ఇచ్చినను 90 రోజుల వ్యవధిలో భర్తకు తాను తీసుకున్న నిర్ణయముపై అలోచించుకునే పూర్తి అవకాశము గలదు. ఈ వ్యవధిలో మనసు మార్చుకొన్నచో తాను ఇచ్చిన తలాక్ను రద్దు చేసుకోవచ్చును. తలాక్ ను ఒకటి తరువాత మరొకటిగా ఉపయోగించుకోవాలని, వివిధ సమయాలలో చాలా గాఢమగా అలోచించి తప్పని పరిస్థితులలో మాత్రమే ఉపయోగించుకోవాలనేదే ఇస్లాం ధర్మశాస్త్ర ఆకాంక్ష. అలా కానిచో మూడే కాదు మూడు లక్షల సార్లు తలాక్ను ఉపయోగించుకునే హక్కు ఉన్నను వాటిని ఒకే సమయంలో ఒకే వేధికపై ఉ

పయోగించుక్కుచో వాటి వలన ఎలాంటి ప్రయోజనం చేకూరదు. ఒకవేళ ధర్మ శాస్త్రము ఆకాంక్ష కూడ ఒకే వేధికపై మూడు తలాక్లు ఇచ్చించు అయినచో అలాంటప్పుడు మూడు తలాక్ల అవసరం ఏమి యున్నది? ఒక్కటే చాలును కదా!. ఈ విషయాన్ని చాలా నిశితమగా అలోచించుము. ఇదే కాకుండా ఒకవేళ ఒకే వేధికపై మూడు తలాక్లు ఒకేసారి ఇచ్చినచో, ఆ మూడు తలాక్ల ప్రక్రియ పూర్తి అయినచో తమ తప్పను తెలుగుకుని సరిదిద్దుకునే అవకాశం వారికి ఎక్కడ లభిస్తుంది?. లభించదు. ఇలా అయినచో తప్పను సరిదిద్దుకునే అకాశము కల్పించలేదని ధర్మ శాస్త్రముపై ఆరోపణలు తట్టుతును. కావున ఈ ప్రకారమగా చూసినచో ఇస్లాం ధర్మ శాస్త్రములో ఒకే వేధిక మూడు తలాక్లు ఇచ్చే ఆచారానికి ఎలాంటి ప్రాముఖ్యత లేదని పవిత్ర ఖుర్జాన్ మరియు హదీస్ల ఆధారమగా తెలుస్తుంది. ఒకవేళ ఎవరైనా మూర్ఖమగా, ఆవివేకమగా ఒకే వేధికపై మూడు తలాక్లు ఇచ్చినను దానిని ఒకే తలాక్గా భావించడం జరుగుతుంది గాని మూడు తలాక్లుగా మాత్రం కాదు. పవిత్ర ఖుర్జాన్లో అల్లాహ్ తాలా ఎంతో స్పష్టమగా ఈ విషయమును ఈ విధమగా తెలియజేసును, అత్తలాకు మర్రతాని ఘ ఇమ్సాకున్ బి మతరుఫిన్ అవ తస్మీహన్ బి ఇహోసానిన్ అనగా రద్దు చేసుకొనుటకు ఏలు కల్గు తలాక్లు కేవలం రెండు సార్లు మాత్రమే, అందుకు అనుచర వర్గం ఓ రసూలుల్లాహ్ మూడు తలాక్ను గుర్తు ఇచ్చుని ప్రశ్నించగా, హజూర్ సలల్లాహు అలైహిపా వసల్లం ఘ ఇమ్సాకున్ బి మతరుఫిన్ అవ తస్మీహన్ బి ఇహోసానిన్ లో ఉన్నదని తెల్పిరి. ఇక్కడ రెండు సార్లు అని తెల్పిన దానిలోనే ఒకటి తరువాత మరొకటి అనే అర్థం గలదు. అనగా క్రమ క్రమమగా రెండు వేరు వేరు సందర్భాలలో రెండు తలాక్లు ఇవ్వాలను. ఆ తరువాత ఇచ్చే మూడు తలాక్లో వివాహ బంధం పూర్తిగా తెగిపోతుంది. ఆ భార్య, భర్తలు జీవితంలో ఎన్నదు మరల వివాహం చేసుకోకూడదు. ఒకవేళ చేసుకోదలచినచో పవిత్ర ఖుర్జాన్లో గల హత్తా తన్కిహ జోజన్ పైరుహు అనే ఆదేశమును పూర్తి చేయవలసి యుండును.

హజుత్ మసీహ్ మాహుద్ అలైహిస్సులాం ఇట్లు తెల్పిరి:

“ఒకవేళ ఒకే వేధికపై మూడు తలాక్లు ఇచ్చినచో ఆ వ్యవధి పూర్తి అయిన తదుపరి కూడ మరల తన పూర్వపు భార్యతో వివాహం చేసుకునే అవకాశం ఆ భర్తకు కల్పించడం జరిగినది. ఎందుకనగా ఆ తలాక్ ధర్మ బద్ధమైన తలాక్ కాదు. వాస్తవానికి పవిత్ర ఖుర్జాన్ ను క్షుణుమగా పరిశీలించినచో తెలియజేసునగా భార్య, భర్తలు ఇరువురు తమ వైవాహిక జీవితంను వదులుకొని వేరు వేరుగా జీవినం కొనసాగించడం దేవునికి ఏ మాత్రం ఇష్టం లేదు. ఇందు మూలమగానే అతడు తలాక్ విషయంలో ఎన్న

EDITOR SYED RASOOL NIYAZ Mobile. :+91 9493113322 SUB EDITOR: MUHAMMAD AKBAR Mobile. :+91 9948692101 e-mail: badartel001@gmail.com	REGISTERED WITH THE REGISTER OF THE NEWS PAPERS FOR INDIA AT NO: PUNTEL/2016/68817 Weekly BADAR Distt: Gurdaspur (Pb.) INDIA Qadian - 143516 POSTAL REG NO GDP-38/2020-2022, Vol. 5. Thursday, 20 AUG 2020 Issue No. 34.	MANAGER NAWAB AHMAD Mobile. : +91 94170-20616 e-mail:managerbadrqnd@gmail.com website:www.akhbarbadrqadian.in www.alislam.org/badr
---	--	--

ANNUAL SUBSCRIPTION:Rs.500/- (Per Issue: 9/-) (WEIGHT: 20-50, grms / issue)

రెండవ రోజు తలాక్ ఇప్పించి, ముందు విడాకులు ఇచ్చిన వ్యక్తితో మరల వివాహం చేయడం) వంటి నీచవైన, సిగ్గు మాలిన ఆచారము జన్మించినది. ఈ ఆచారము ద్వారా కొందరు స్వార్థ పరుతైన ఉలమాలు అమాయకపు మహిళలను వినాశనపు గుండంలోకి నెట్టుచుండిరి. అల్లాహ్ తాలా వారికి వివేకం, విజ్ఞానంను అందించుగాకా!, వీరు ఈ కాలపు వాగ్దాత మసీహ్ మరియు మహిని విశ్వసించి వారి ఇరు లోకములను సంస్కరించుకొను గాకా!.

అహ్మదియ్య ముస్లిం జమాత్ ఇలాంటి దురాచారాలన్నింటిని తీవ్రముగా వ్యతిరేకిస్తుంది. తలాక్ విషయంలో ఇస్లాం సరైన బోధనను జమాత్ అహ్మదియ్య తమ ఫిఫ్హహ్ పుస్తకములోని 78వ పేజిలో ఈ విధముగా పొందుపర్చినది:

“ ఫిఫ్హహ్ అహ్మదియ్య..... ఒకే వేదికపై ఇచ్చిన మూడు తలాకులను, దాని ఘలితమును అంగీకరించదు. పైగా ధర్మ శాస్త్రము మూడు సార్లు వినియోగించు కొమ్మని ఆదేశించిన విషయంను మూడు వివిధ కాలాలలో వినియోగించుకోవాలని కూడ తేల్చి చెప్పినది.

హజ్రత్ ఇబ్రేహీమ్ అబ్దుల్ రాజీవ్ (ర) ఇలా ఉల్లేఖించిరి. రకానా చిన్ అబ్దుల్ అజీజ్ తన భార్యకు మూడు తలాకులు ఒకేసారి ఇచ్చేను. ఆ తరువాత తాను చేసిన తప్పిదమునకు చాలా పాశ్చాత్యాపము చెందెను. ఉల్లేఖుడు మరల ఈ విధముగా తెలుపెను. ఈ విషయమును గూర్చి తెలుసుకొనుటకు ఆఁ హజ్రత్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం నీవు ఏ విధముగా తలాక్ ఇచ్చావని ప్రశ్నించిరి. అందుకు రకాన (ర) నేను మూడు తలాకులు ఇచ్చానని సమాధానం చెప్పేను, అందుకు హజ్రత్ గారు ఒకే వేదికపై మూడు తలాకులు ఇచ్చావా? అని మరల ప్రశ్నించిరి. అందుకు అవునని వారు (ర) సమాధానం ఇచ్చిరి. అప్పుడు ఆఁ హజ్రత్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం అది ఒక తలాకుగానే పరిగణించ బడుతుంది, కావున నీవు కోరుకున్నచో నీ తలాకును రద్దు చేసుకొన వచ్చునని సూచించిరి.”

(మన్వద్ అహ్మద్ బిన్ హంబ్ల్, సంపుటి 4, పుట 215, ఫిఫ్హహ్ అహ్మదియ్య పుట 80)

ఆదే విధముగా హదీస్ లలో కూడ ఈ విషయం ఇలా గలదు. ఒక వ్యక్తి తన భార్యకు ఒకే వేదికపై మూడు తలాకులు ఇచ్చిన విషయంను గూర్చి ఆఁ హజ్రత్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లంనకు విన్నవించగా, ఆఁ హజ్రత్ సల్లల్హాహు అలైహి వసల్లం చాలా అయిష్టతను ప్రదర్శించుతూ నేను మీ మధ్యలో ఉండగానే మీరు దైవ గ్రంథముతో ఆటలు ఆడుచున్నారా? అని మందలించిరి.

(నున్న నిసాంగు, కీతాబు త్తలాక్, బాబ్ అన్నలానుల్ మణిమూత్తు)

వివాహం సమయంలో అబ్సాయిని, అమ్మాయిని ఇరువురి సమ్మతంను అడిగి తెలుసు కుస్తుపుడు విడాకుల విషయంలో అమ్మాయి ఇప్పో ఇప్పోలను తెలుసుకోకుండా కేవలం అబ్సాయి సమ్మతంనే ఎందుకు పరిగణించో తీసుకుంటారు? అనే ఆరోపణను నేటి కాలంలో చాలా అధికముగా లెవనెత్తుడం

జరుగుతుంది.

అందుకు ప్రథమ సమాధానం ఏమిటనగా, ఇస్లాం ధర్మము పురుషులకు, స్త్రీలకు ఒకరి నుండి మరొకరు వేరు కావడం కోసం ఇరువురికి పూర్తి అధికారములను ఇచ్చినది. పురుషునికి తలాక్ ఇచ్చు అధికారంను ఇచ్చినట్టే, స్త్రీలకు కూడ భులహా ద్వారా భర్త నుండి వేరు అయ్యెందుకు పూర్తి హక్కు నిచ్చినది. అందుకు భర్త సమ్మతంతో ఎలాంటి పని లేదు. వాస్తవం ఏమిటనగా హిందు పర్సనల్ లా లో ఎన్నో సమస్యలను ఎదుర్కొన్న తరువాత విడాకులను అమోదించడం జరుగుతుంది. కాని పరస్పర ఒప్పందం అనే నిబంధనల వలన ఆ విడాకులు అచరణాత్మకమైన కార్బూరూపంను దాల్చలేక పోవుచున్నాయి. ఘలితముగా భార్య భర్తల మధ్య, వారి కుటుంబాల మధ్య విభేదాలు అధికమై చివరికి ప్రాణాలు తీయడం లేదా ప్రాణాలు తీసుకోవడం వంటి పరిస్థితులు ఎదురవుచున్నవి. భార్య నుండి శాశ్వత విముక్తి పొందడం కోసం ఆమేను హతమార్జుడం కన్న భర్తలకు మరొకదారి కనిపించడం లేదు. లేదా ఈ అసంహృద్మమైన విడాకుల వలన పురుషుడు మరొక స్త్రీని వివాహమాడ కుండా నే ఆమేతో కలసి వైవాహిక జీవనంను కొనసాగిస్తున్నాడు. ఘలితముగా అట్టి మహిళల హక్కులు కూడ నేల రాలుతున్నాయి. ఇవి ప్రతి గ్రామములలో, ప్రతి పట్టణాలలో మనకు వినిపించే కథలు. అందుకే ఇస్లాం ధర్మం ఇలాంటి దుర్భటాలు చోటు చేసుకోకుండ ఉండుటకు తగు ముందు జాగ్రతలు తీసుకొనుచు విడాకులలో ప్రత్యేకి సభ్యతను నిబంధనగా పేర్కొనలేదు.

రెండవ సమాధానం ఏమిటనగా: విడాకులు ఇచ్చునప్పుడు భార్య ఇప్పోలను తెలుసుకోవలసిన అవసరం లేదని చెప్పడం వాస్తవమే అయినా, ఒకవేళ భార్య భర్తలు ఇరువురు పరస్పరం సంప్రదింపులు జరుపుకొని ఒక అవగాహనకు వచ్చి విడాకులు తీసుకోదలచినచో అట్టి ప్రక్రియను ధర్మ శాస్త్రము ఎక్కుడా ఖండించలేదు. పైగా ఇలాంటి ప్రక్రియను ఎంతో సధారముగా అహ్మద్ నిస్తున్నది. కాని ఇది అందరి విషయంలో సాధ్యం కాదు. మొత్తానికి ఏ వ్యక్తి అయినా విడాకులు ఇచ్చుటకు ముందు ఒకవేళ తన భార్యతో సంప్రదింపులు జరిపి విడాకులు ఇచ్చుదలచుకున్నచో ఈ విధానాన్ని ధర్మ శాస్త్రము ఎక్కుడ తప్ప పట్టలేదు.

కొద్ది సేవు మనం విడాకులు ఇచ్చుటకు భార్య అంగీకారం తప్పనిసరి అని భావించినచో దాని పరిణామాలు ఎలా ఉండునో ఒక్కసారి చూడాం. విడాకులకు ముందు ఒకవేళ భార్యను సంప్రదించినచో భార్య నుండి రెండు సమాధానలు వచ్చును. ఆమే (1) విడాకులకు సంఖీభావం తెలుపడం. (2) విడాకులను తిరస్కరించడం. ఒకవేళ మెదటి సమాధానం వచ్చినచో అనగా భార్య కూడ భర్త నుండి విడాకులు అశించుచున్నచో ఇందులో ఎవరికి ఎలాంటి అభ్యంతరాలు ఉండవు. కాని ఒకవేళ రెండవ సమాధానం వచ్చినచో అనగా భార్య విడాకులను తిరస్కరించినచో, పైగా భార్య ఎన్ని తప్పులు చేసినను, ఎన్ని విధాలుగా అనిశ్చితిని నెలకొల్పినను, భర్త నుండి భార్య విడాకులు అశించనందున ఆమేతోనే జీవితాంతం సహజీవనం చేయాలని తీర్మాణించినచో, అట్టి తీర్మాణం భర్తలపై దౌర్జన్యం చేసినట్లుగా ఉండును.

ఉపదేశము: హజ్రత